

HLASY NÁRODA

VOICES OF THE NATION

MĚSÍČNÍK ČESKÉ MISIE V CHICAGU

No 2/2002

Cena \$ 2.50

FEBRUARY 2002

Svatý Kopeček u Olomouce

Nad žirnými hanáckými lány a historickým městem Olomoucí bdí jako anděl strážný poutní místo Svátý Kopeček, jehož dvouvěžové chrámové průčelí se vypíná k nebi uprostřed dvou masivních křídel premonstrátského kláštera. Korunující první hřbet Nizkého Jeseníku a Oderských hor, kraluje nad celým Hornomoravským úvalem mezi řekami Bečvou a Moravou, jež se v jeho dohledu spojují u Ječmínkovy Chropyně, aby pak spěchaly k posvátnému Velehradu. Na východě se rýsují hory Hostýnské a na západě Dražanská vysočina, takže se nacházíme opravdu v srdci Moravy.

Vznik poutního místa je spojen se jménem zámožného olomouckého obchodníka s vínem Janem Andráskem (žil v letech 1595-1673), který po zázračném uzdravení z nevyléčitelné nemoci slíbil postavit na kopci, tehdy zvaném Svátá hora, nad Olomoucí kapli. Legenda říká, že při vyhledávání místa pro budoucí kapli přišel na pahorak podobající se místu, na němž se mu Panna Maria zjevila ve snu. Výstavbou kaple (vysvěcené 1633) postavené na pozemku premonstrátského opatství Klášterní Hradisko u Olomouce začíná trvalé sepětí poutního místa s premonstrátskou řeholní komunitou. O nynějším milostném obraze Panny Marie vypráví legen-

da, že poustevník, který se staral o kapli, byl probuzen libezným zpěvem poutníků, kteří v kapli položili na oltář mariánský obraz a pak zmizeli.

Ve třicetileté válce byla kaple zničena Švédy a v letech 1669-79 premonstráti z Hradiska vybudovali nový prostorný kostel podle návrhu italského architekta Giovanniho Pietra Tencala.

Uzavřený poutní areál na Svatém Kopečku sestává z chrámu zasvěcenému Navštívení Panny Marie, dále obytných a účelových budov, jakož i ambíků s kaplemi. Chrámové průčelí s bočními klášterními křídly o celkové délce 97 metrů vytváří architektonicky působivý celek. V průčelní zdi u vchodu jsou alegorie božských ctností – víry, naděje a lásky. Ve výklencích jsou sochy Panny Marie s Ježíškem, sv. Augustina, sv. Štěpána a sv. Norberta. Nad horizontální trasou obou klášterních křídel působí mohutným dojmem sochy 12 apoštolů a sv. Šebestiána se sv. Rochem, ochránců před morem. Autorem je J. Winterhalter. Valebná klenba s lunetami v presbytáři a lodi je celá pokryta plastickou štukou, vyplněnou symboly z invokací litanie Loretánské a vrcholí freskovými obrazy Nejsvětější Trojice a Nanebevzetí Panny Marie. Štuková výzdoba kruchty vytváří spolu s varhanami harmonický celek, řazený mezi evropské zvláštnosti.

Chrámová kopule s lucernou spočívá na čtyřech pilířích a je vyzdobena freskovými obrazy ze života starozákonních žen: Sára, Rebeky, Abigail, Betsabé, Judith a Ester, jako předobrazů Panny Marie. Boční kaple na levé straně jsou zasvěceny Nejdražší Krvi Páně, sv. Andělu Strážnému, sv. Augustinovi a sv. Josefu. Na pravé straně jsou kaple Sedmibolestné Panny Marie, sv. Pavliny (patronky Olomouce), sv. Norberta a sv. Jáchyma.

Z kaplí nacházejících se v přilehlých ambítech je zvláště pozoruhodná zimní kaple a svaté schody jako připomínka 28 schodů v jeruzalémském paláci Pilátově, po nichž Kristus vystupoval před svým odsouzením. Na vrcholu schodiště je dojemná řezbářská práce Pieta od uničovského Jiřího Heinze. V blízkosti poutní-

V roce 1995 mládež vítala Svatého otce na Svatém Kopečku skandováním: „Otče, Svátý Kopeček, plný je Tvých oveček!“

ho chrámu je kříž věnovaný v r. 1909 manžely Skládalovými, prarodiči Jiřího Wolker, jako projev radosti nad narozením vnuka – básníka: „jenž miloval svět, pro jehož spravedlnost chtěl se bit a dříve než mohl srdce k boji vytasit, zemřel mlád dvacet čtyři let!“ Jiří Wolker oslavil hanáckou Madonu básní „Svatý Kopeček.“

Vrcholné cti se dostalo Svatému Kopečku v neděli 21. května v roce 1995, když se tam setkal Svátý otec Jan Pavel II. s tisícovými zástupy nadšené mládeže. Tenkrát také Svátý otec korunoval zdejší milostný obraz Panny Marie zlatými korunkami.

Karel Chrobák

Hlavní poutě na Svatém Kopečku jsou na svátek Navštívení Panny Marie (31. května), v neděli po svátku Nanebevzetí Panny Marie (15. srpna) a následující pondělí a úterý a poslední neděli v říjnu. Nedělní mše svaté jsou v 7.30, 9.00, 10.30 a 15.00 hodin.

Duchovní správa má adresu:
Proboštský farní úřad
Olomouc - sv. Kopeček, CZ - 783 51
Tel.: 068 - 915 15

Interiér poutního chrámu na Svatém Kopečku

*Foto na titulní straně:
Svatý Kopeček u Olomouce*

Postní doba

Už pohanské národy (Babylóňané, Čiňané, Egypťané, Řekové, Římané a j.) měly určité doby jako posvátné. Například Římané měli stanovené některé dny jako dny radostné a v těchto dnech konali oběti a obětní hostiny. Nejvíce však vynikli v propracování a zachovávání posvátných dob Izraelitů dávno před Kristem Pánem, jak se to odráží v knihách starozákonních a do jisté míry i novozákonních. Stěžejní roli u Izraelitů hraje sobota. Je vyvrcholením sedmidenního týdne: je to den klidu, ale i otevřenosti k Bohu a jeho slovu. Také si jistě vzpomínáte na židovské velké poutní svátky (jejich velikonoce a ostatní svátky; pamatovali na Nový rok, Svátek smíření, Posvěcení chrámu a další).

Svátky měli také i křesťané. Každá neděle pro ně byla památkou vzkříšení Páně; slavení této památky vystupuje zřetelně už asi od 2. století. Křesťané v podstatě sledovali židovskou tradici a oslavovali největší tajemství své víry o velikonocích, které byly dobou, kdy se odehrálo drama utrpení Kristova, kdy také přemohl smrt svým vzkříšením. Křesťané si uvědomovali, že je třeba na velikonoce se připravit. Vzniká tedy přípravné období, které se rozvíjí v postní dobu. Teprve po vytvoření velikonočního okruhu se vytvářel také vánoční okruh, jehož předmětem byl příchod druhé božské osoby v lidské přirozenosti na zemi.

Tím způsobem vznikly dva okruhy: vánoční a velikonoční. Mezi těmito výraznými centry křesťanské zbožnosti stála ovšem celá řada týdnů, ve kterých se dále rozvíjelo tajemství Kristovo a pozornost se soustřeďovala na hlásání jeho království.

Liturgický rok proto začíná První nedělí adventní, pokračuje svátky Narození Páně a svátkem Křtu Páně, který uzavírá vánoční okruh. Po tomto svátku začíná liturgické mezidobí, které je přerušeno nástupem velikonočního okruhu, který začíná Popeleční středou a končí slavností Seslání Ducha svatého. Po té se opět ujímá vlády liturgické mezidobí, které trvá až do soboty před První nedělí adventní.

My se v tomto článku zamyslíme jen nad dobou postní, která je součástí doby velikonoční. Doba postní začíná Popeleční středou, ale my si všimneme napřed jednotlivých postních nedělí. Zpočátku bylo jen několik přípravných dnů před velikonoce. Později začínala doba postní první postní nedělí. Teprve v době papeže svatého Řehoře Velikého (+ 604) byly připojeny ještě 4 dny včetně Popeleční středy.

Jednotlivé postní neděle měly své názvy. První postní neděle měla název „Černá“, neboť ženy na znamení smutku oblékaly černý šat, který pak nosily přes celou dobu postní. Druhá měla název „Pražná“, neboť naši předkové v době postní jídali upražené zrna nebo upražené klasy - takzvané pražmo. Třetí bývala nazývána „Kýchavná“, protože se o této neděli u nás konávala pobožnost za odvrácení moru, který se začal projevovat kýcháním. Odtud se také říká, když někdo kýchne „Pozdrav Pán Bůh.“ Čtvrtá neděle slula „Družebná“, neboť byla slavena družným veselím, že brzy budou

přijaty nové děti do lůna Církve. Věřící se radovali nad tím, že už mají větší část postu za sebou. Kromě toho tato neděle se také nazývá „Rosata“ nebo „De rosa.“ Tuto neděli totiž papež svěťívá zlatou růží, kterou pak posílá některé vynikající osobnosti nebo uděluje nějakému významnému místu. Římané se o této neděli zdobili prvními jarními květy. V církvi je též tato neděle nazývána „Laetare“, podle prvního slova vstupní antifony: „Vesel se, Jeruzaléme!“ Při mši se tento den používá roucho růžové barvy a oltář se může zdobit květinami. Pátá neděle mívala název „Smrtná“, poněvadž liturgie více soustřeďuje svou pozornost na utrpení Páně. Ve staré liturgii se četlo evangelium o tom, jak židé chtěli Pána Ježíše kamenovat, on se jim však skryl (Jan 8, 46-59). Tuto neděli se také zahalují v kostelích všechny kříže. Šestá postní neděle, kterou začíná Svatý týden, má název „Květná“ neboli „Pašijová.“ Při bohoslužbách se světi ratolesti, (v Americe jsou to skutečné palmy, v naší staré vlasti ratolesti jivy, lidově zvané kočky) a čtou se nebo zpívají Pašije (vypravování o umučení Pána Ježíše) – v tříletém cyklu liturgických čtení se o Květné neděli střídají pašije Matoušovy, Markovy nebo Lukášovy.

Centrální myšlenkou svatopostní doby je Ježíš Kristus trpící za hříchy světa. Proto každý z nás v této době se má více než kdy jindy zamýšlet nad sebou a uvědomit si, co přivedlo Ježíše Krista na kalvarský kříž. Máme se varovat toho, abychom jej svými hříchy znovu nekřížovali. Vždyť můžeme na sobě pozorovat ještě tolik nekřesťanského smýšlení i konání. Vezměme si jen např. otázku ještě ne vyléčeného egoismu, s křesťanstvím nijak neslučitelného lakomství, závisti, hříšné nenávisti, pomlouvání atd. Proto již počátkem doby svatopostní se doporučuje, aby si křesťan vykonal dobrou svatou zpověď a častěji přistupoval ke svatému přijímání. Svatopostní doba nás také má vést k vnitřní modlitbě - zvláště křížová cesta, modlitba bolestného růžence a adorace

Pokračování na str. 20

HLASY NÁRODA

Máte již zapláceno předplatné?

Vpravo nahoře na nálepce s Vaší adresou je měsíc a rok, kdy Vám předplatné končí. Zdarma Vám noviny posílat nemůžeme.

USA na rok: 30.00 USD

Kanada na rok letecky: 40.00 USD (60.00 CAND)

Ostatní cizina na rok letecky: 55.00 USD

Naše adresa:

Hlasy národa, P.O. Box 508 576, Cicero, IL 60804

Tel. (708) 656 - 7472

Doporučte Hlasy národa svým známým!

LITURGICKÁ ČTENÍ

1. neděle postní - 17. února 2002

1. ČTENÍ - Gn 2, 7-9; 3, 1-7

Čtení z první knihy Mojžíšovy,

Hospodin Bůh uhnětl člověka z prachu hlíny a vdechl do jeho nozder dech života, a tak se stal člověk živou bytostí. Potom Hospodin Bůh vysázal zahradu v Edenu na východě a usadil tam člověka, kterého uhnětl. Hospodin Bůh dal z půdy vyrůst rozmanitým stromům, libezným na pohled, (jejichž ovoce) je chutné k jídlu, i stromu života uprostřed zahrady a stromu poznání dobra a zla. Had byl nejlstivější ze všech polních zvířat, která Hospodin Bůh udělal. Právil ženě: „Řekl (skutečně) Bůh: Nejezte ze žádného stromu v zahradě?“ Žena odpověděla hadovi: „Smíme jíst ovoce každého stromu v zahradě, jen ovoce stromu, který je uprostřed zahrady - pravil Bůh - nesmíte jíst a ani se ho nedotýkejte, abyste nezemřeli.“ Had nato ženě: „Ne, nezemřete. Naopak, Bůh ví, že kdybyste z něho jedli, otevrou se vaše oči a budete jako Bůh poznávat dobro i zlo.“ Žena viděla, že (ovoce) stromu je chutné k jídlu, vábné na pohled, lákavé pro poznání moudrosti, a proto si z něho utrhla a jedla, a dala též svému muži: byl s ní a jedl. Tu se jim oběma otevřely oči a zpozorovali, že jsou nazi. Sešili tedy fíkové listy a udělali si zástěry.

2. ČTENÍ - Řím 5, 12-19

Čtení z listu svatého apoštola Pavla Římanům.

Bratři! Jako skrze jednoho člověka přišel na tento svět hřích a skrze hřích smrt, a tak smrt přešla na všechny lidi, protože všichni zhřešili. Hřích ovšem byl na světě už před Zákonem, jenomže kde není žádný zákon, tam se hřích nepřičítá. Přesto smrt uplatňovala svou moc od Adama do Mojžíše i nad lidmi, kteří se neprohřešili nějakým podobným přestoupením jako Adam. Tento Adam je protějškem toho, který měl přijít. Ale s Božím darem není tomu tak, jako to bylo s proviněním. Kvůli provinění jednoho ovšem celé množství propadlo smrti. Ale ještě tím hojněji se celému množství lidí dostalo Boží přízně a milostivého daru prostřednictvím jednoho člověka, Ježíše Krista. A není tomu s darem tak, jako s hříšným skutkem onoho jednoho člověka. Neboť rozsudek nad proviněním toho jednoho přinesl odsouzení, kdežto Boží dar vede z mnoha provinění k ospravedlnění. Jestliže kvůli provinění jednoho člověka začala skrze toho jednoho (člověka) vládnout smrt, tím spíše v síle nového života budou kralovat skrze jednoho, totiž Ježíše Krista, ti, kdo v hojnosti dostávají milost a dar ospravedlnění. Nuže tedy: jako provinění jednoho člověka přineslo odsouzení celému lidstvu, tak zase spravedlivý čin jednoho člověka přinesl celému lidstvu ospravedlnění, které dává život. Jako se totiž celé množství stalo neposlušností jednoho člověka hříšníky, tak zase poslušností jednoho se celé množství stane spravedlivými.

EVANGELIUM - Mt 4, 1-11

Slova svatého evangelia podle Matouše.

Ježíš byl vyveden od Ducha na poušť, aby byl pokoušen od ďábla. Když se postil čtyřicet dní a čtyřicet nocí, nakonec vyhladověl. Tu přistoupil pokušitel a řekl mu: „Jsi-li Syn Boží, řekni, ať se z těchto kamenů stanou chleby.“ On však odpověděl: „Je psáno: „Nejen z chleba žije člověk, ale z každého slova, které vychází z Božích úst.““ Potom ho ďábel vzal s sebou do Svatého města, postavil ho na vrchol chrámu a řekl mu: „Jsi-li Syn Boží, vrhni se dolů. Je přece psáno: „Svým andělům dá o tobě příkaz, takže tě ponесou na rukou, abys nenarazil nohou o kámen.““ Ježíš mu odpověděl: „Také je psáno: „Nebudeš pokoušet Pána, svého Boha.““

Zase ho vzal ďábel s sebou na velmi vysokou horu, ukázal mu všechna království světa i jejich slávu a řekl mu: „To všechno ti dám, jestliže padneš a budeš se mi klanět.“ Tu mu Ježíš řekl „Odejdi, satane! Neboť je psáno: „Pánu, svému Bohu, se budeš klanět a jen jemu sloužit.““ Potom ho ďábel nechal - i přistoupili andělé a sloužili mu.

2. neděle postní - 24. února 2002

1. ČTENÍ - Gn 12, 1-4a

Čtení z první knihy Mojžíšovy.

Hospodin řekl Abrahámovi: „Vyjdi ze své země, ze svého příbuzenstva a ze svého otcovského domu do země, kterou ti ukážu. Udělám z tebe veliký národ a požehnám ti, oslavím tvé jméno a budeš pramenem požehnání. Požehnám těm, kdo ti budou žehnat, a prokleji ty, kdo tě budou proklínat. V tobě budou požehnána všechna pokolení země.“ Abrahám se vydal na cestu, jak mu řekl Hospodin.

2. ČTENÍ - 2 Tim 1, 8b-10

Čtení z druhého listu svatého apoštola Pavla Timotejovi.

Milovaní! Bůh ti dej sílu, abys nesl jako já obtíže spojené s hlášením evangelia. On nás spasil a povolal (svým) svatým povoláním, a to ne pro naše skutky, ale z vlastního rozhodnutí a pro milost, kterou nám dal v Kristu Ježíši před dávnými věky. Ale to se projevilo teprve nyní, když přišel náš spasitel Kristus Ježíš. On zlomil (moc) smrti a přinesl nám světlo nepomíjejícího života v evangelium.

EVANGELIUM - Mt 17, 1-9

Slova svatého evangelia podle Matouše.

Ježíš vzal s sebou Petra, Jakuba a jeho bratra Jana a vyvedl je na vysokou horu, aby byli sami. A byl před nimi proměněn: jeho tvář zazářila jako slunce a jeho oděv zbělel jako světlo. A hle - ukázal se jim Mojžíš a Eliáš, jak s ním rozmlouvají. Petr se ujal slova a řekl Ježíšovi: „Pane, je dobře, že jsme tady. Chceš-li, postavím tu tři stany: jeden tobě, jeden Mojžíšovi a jeden Eliášovi.“ Když ještě mluvil, najednou je zastínil světlý oblak, a hle - z oblaku se ozval hlas: „To je můj milovaný Syn, v něm mám zalíbení; toho poslouchajte!“ Jak to učedníci uslyšeli, padli tváří k zemi a velmi se báli. Ježíš přistoupil, dotkl se jich a řekl: „Vstaňte, nebojte se!“ Pozdvihl oči a neviděli nikoho, jen samotného Ježíše. Když sestupovali s hory, přikázal jim Ježíš: „Nikomu o tom vidění neříkejte, dokud nebude Syn člověka vzkříšen z mrtvých.“

3. neděle postní - 3. března 2002

1. ČTENÍ - Ex 17, 3-7

Čtení z druhé knihy Mojžíšovy.

Lid žíznil po vodě a reptal proti Mojžíšovi. Řekli: „Pročpak jsi nás vyvedl z Egypta? Abys zahubil nás, naše děti a náš dobytek žízní?“ Mojžíš volal k Hospodinu: „Co mám dělat s tímto lidem? Ještě trochu a ukamenuji mě!“ Hospodin řekl Mojžíšovi: „Vyjdi před lid v doprovodu několika starců z Izraele, vezmi si do ruky hůl, kterou jsi udeřil do Nilu, a jdi! Hle, já tam budu stát před tebou na Chorebu, udeříš do skály, vytryskne z ní voda a lid se napije.“ Mojžíš tak udělal před očima izraelských starců. Nazval pak jméno toho místa Massa a Meriba kvůli hádce izraelských synů a kvůli tomu, že pokoušeli Hospodina tím, že říkali: „Je Hospodin uprostřed nás, nebo ne?“

2. ČTENÍ - Řím 5, 1-2. 5-8

Čtení z listu svatého apoštola Pavla Římanům.

Bratři! Jestliže jsme ospravedlněni na základě víry, žijeme v pokoji s Bohem skrze našeho Pána Ježíše Krista. Skrze něho totiž máme vírou přístup k této milosti a pevně v ní stojíme. Naše chloubka je také v tom, že máme naději dosáhnout slávy u Boha.

Naděje však neklame, protože Boží láska je nám vylita do srdce skrze Ducha svatého, který nám byl dán. Kristus přece v ten čas, když jsme ještě byli slabí, zemřel za bezbožníky. Vždyť sotva kdo položí život za spravedlivého - možná, že se někdo umíť odhodlá za toho, kdo je mu milý. Ale Bůh dokazuje svou lásku k nám tím, že Kristus umřel za nás, když jsme byli ještě hříšníky.

EVANGELIUM - Jan 4, 5-42

Slova svatého evangelia podle Jana.

Ježíš přišel k samařskému městu zvanému Sychar, blízko pole, které kdysi odkázal Jakub svému synu Josefovi. Tam byla Jakubova studna. Ježíš, unavený chůzí, posadil se - tak (jak byl) - u té studny. Bylo kolem poledne. Tu přišla jedna samařská žena navážit vodu. Ježíš jí řekl: „Dej mi napít.“ - Jeho učedníci totiž odešli do města, aby koupili něco k jídlu. - Samařská žena mu odpovíděla: „Jak to? Ty, Žid, žádáš o napítí mne, Samaritánku?“ Židé se totiž se Samaritány nestrýkají. Ježíš jí na to řekl: „Kdybys znala Boží dar a (věděla), kdo ti říká: ‚Dej mi napít, spíše bys ty poprosila jeho, aby ti dal živou vodu.‘“ Žena mu namítla: „Pane, vždyť ani nemáš (vědro), a studna je hluboká. Odkud tedy chceš vzít tu živou vodu? Jsi snad větší než náš praotec Jakub, který nám dal tuto studnu a sám z ní pil i jeho synové a jeho stáda?“ Ježíš jí odpověděl: „Každý, kdo se napije této vody, bude zase žít. Kdo se však napije vody, kterou mu dám já, nebude žít navěky, ale voda, kterou mu dám já, stane se v něm pramenem vody tryskající do života věčného.“ Žena mu řekla: „Pane, dej mi tu vodu, abych už nikdy neměla žíznit a nemusela sem chodit čerpat.“ Ježíš jí řekl: „Jdi, zavolej svého muže a zase přijď sem.“ Žena mu odpovíděla: „Nemám muže.“ Ježíš jí na to řekl: „Správně jsi odpovíděla: ‚Nemám muže‘; pět mužů už jsi měla, a ten, kterého máš teď, není tvůj muž. To jsi mluvila pravdu.“ Žena mu řekla: „Pane, vidím, že jsi prorok. Naši předkové uctívali Boha tady na té hoře, a vy říkáte: ‚Jen v Jeruzalémě je to místo, kde se má Bůh uctívat.‘“ Ježíš jí odpověděl: „Věř mi, ženo, nastává hodina, kdy nebudete uctívat Otce ani na této hoře, ani v Jeruzalémě. Vy uctíváte, co neznáte, my uctíváme, co známe, protože spása je ze Židů. Ale nastává hodina - ano, už je tady - kdy opravdoví (Boží) ctitelé budou Otce uctívat v duchu a v pravdě. Vždyť Otec si vyžaduje takové své ctitele. Bůh je duch, a kdo ho uctívají, mají ho uctívat v duchu a v pravdě.“ Žena mu řekla: „Vím, že má přijít Mesiáš, nazvaný Kristus. Ten, až přijde, oznámí nám všechno.“ Na to jí řekl Ježíš: „Já jsem to, který s tebou mluvím.“ Právě tehdy se vrátili jeho učedníci a divili se, že mluví se ženou. Přesto však se nikdo nezeptal: „Co jí chceš?“ nebo „Proč s ní mluvíš?“ Žena tam nechala svůj džbán, odešla do města a řekla lidem: „Pojďte se podívat na člověka, který mi řekl všechno, co jsem udělala. Snad je to Mesiáš?“ Vyšli tedy z města a šli k němu. Mezitím ho učedníci prosili: „Mistře, najez se!“ On jim však řekl: „Já mám k jídlu pokrm, který vy neznáte.“ Učedníci se mezi sebou ptali: „Přinesl mu někdo něco jíst?“ Ježíš jim řekl: „Mým pokrmem je plnit vůli toho, který mě poslal, a dokonat jeho dílo. Říkáte přece: ‚Ještě čtyři měsíce, a nastanou žně.‘ Hle, říkám vám: Zvedněte oči a podívejte se na pole: jsou už bílá ke žnám. Ten, kdo žne, už dostává svou mzdu a shromažďuje úrodu pro věčný život, takže se raduje zároveň rozsévající i žnec. V tom je totiž pravdivé přísloví: ‚Jiný rozsévá a jiný sklízí.‘ Já jsem vás poslal sklízet, na čem jste nepracovali. Jiní pracovali, a vy sklízíte (plody) jejich práce.“ Mnoho Samaritánů z toho města v něj uvěřilo pro řeč té ženy, která svědčila: „Řekl mi všechno, co jsem udělala.“ Když tedy ti Samaritáni k němu přišli, prosili ho, aby u nich zůstal. Zůstal tam dva dny. A ještě mnohem více jich v něj uvěřilo pro jeho řeč. Té ženě pak říkali: „Věříme už nejen proto, žeš nám to pověděla, vždyť sami jsme ho slyšeli a víme, že je to skutečně Spasitel světa.“

4. neděle postní - 10.března 2002

1. ČTENÍ - I Sam 16, 6-7.10-13

Čtení z první knihy Samuelovy.

Hospodin řekl Samuelovi: „Napln svůj roh olejem a jdi! Posílám tě k Jesseovi, Betlémanu, protože jsen si vyhlédl krále mezi jeho syny.“ Když (Samuel) přišel a spatřil Eliaba, řekl si: „Jistě tenhle je před Hospodinem jeho pomazaný.“ Hospodin však řekl Samuelovi: „Nevšímej si jeho vzhledu ani vysoké postavy, neboť ho vylučuji. Nedívám se totiž jako člověk; člověk soudí podle zdání, Hospodin však vidí do srdce.“ Jesse předvedl před Samuela sedm svých synů, ale Samuel řekl: „Mezi nimi Hospodin nevyvolil nikoho.“ A zeptal se: „Jsou to již všichni chlapi?“ Jesse odpověděl: „Ještě je nejmladší, ten pase stáda.“ Samuel tedy řekl Jesseovi: „Pošli pro něho, neboť nesedneme k jídlu, dokud sem nepřijde.“ Poslal tedy a uvedl ho: byl plavovlasý, s krásnými očima a milého vzhledu. Tu řekl Hospodin: „Nuže, pomaz ho; to je on.“ Samuel vzal roh s olejem a pomazal ho uprostřed jeho bratrů. Od toho dne i nadále působil s Davidem Hospodinův duch.

2. ČTENÍ - Ef 5, 8-14

Čtení z listu svatého apoštola Pavla Efesanům.

Bratři! Byli jste kdysi tmou, ale teď jste světlem v Pánu. Žijte jako děti světla. Ovoce toho světla totiž (záleží) ve všestranné dobroti, spravedlnosti a (v životě podle) pravdy. Zkoumejte, co se líbí Pánu, a nemějte žádnou účast v těch neplodných skutcích tmy; spíše je (veřejně) odsuzujte. Vždyť (člověku) je hanba už jen o tom mluvit, co ti lidé potají páchají. Všechno, co se odsoudí, ukáže se v pravém světle. Všechno totiž, na co se vrhne světlo, je potom zřejmé. Proto se říká (v Písmu): „Probuď se, spáči, vstaň z mrtvých, a Kristus tě osvíti.“

EVANGELIUM - Jan 9, 1-13.17.34-38

Slova svatého evangelia podle Jana.

Ježíš uviděl cestou člověka, který byl od narození slepý. Jeho učedníci se ho zeptali: „Mistře, kdo zhřešil: on sám nebo jeho rodiče, že se narodil slepý?“ Ježíš odpověděl: „Nezhřešil ani on, ani jeho rodiče, ale mají se na něm zjevit Boží skutky. Musíme konat skutky toho, který mě poslal, dokud je den. Přichází noc, kdy nikdo nebude moci pracovat. Pokud jsem na světě, jsem světlo světa.“ Po těch slovech plivl na zem, udělal ze sliny bláto, potřel mu tím blátem oči a řekl mu: „Jdi se umýt v rybníku Siloe“ - to slovo znamená „Poslaný.“ Šel tam tedy, umyl se, a když se vrátil, viděl. Sousedé a ti, kteří ho dříve viděli žebrat, se ptali: „Není to ten, který tu sedával a žebral?“ Jedni tvrdili: „Je to on.“ Jiní říkali: „Není, ale je mu podobný.“ On řekl: „Jsem to já.“ Ptali se ho tedy: „Jak to, že teď vidíš?“ On odpověděl: „Člověk jménem Ježíš udělal bláto, pomazal mi oči a řekl: ‚Jdi k Siloe a umyj se!‘ Šel jsem tedy, umyl se a vidím.“ Ptali se ho: „Kde je ten člověk?“ Odpověděl: „To nevím.“ Přivedli toho bývalého slepce k farizeům. Ten den, kdy Ježíš udělal bláto a otevřel mu oči, byla zrovna sobota. Také farizeové se ho znovu vyptávali, jak nabyl zraku. On jim odpověděl: „Přiložil mi na oči bláto, umyl jsem se a vidím.“ Někteří farizeové říkali: „Ten člověk není od Boha, protože nezachovává sobotu.“ Jiní ale namítali: „Jak by mohl hříšný člověk dělat taková znamení!“ A nemohli se dohodnout. Znovu se tedy zeptali toho slepého: „Co ty o něm říkáš, když ti otevřel oči?“ On odpověděl: „Je to prorok.“ Řekli mu: „V hříších ses celý narodil - a ty nás chceš poučovat?“ A vyhnali ho. Ježíš se dověděl, že ho vyhnali; vyhledal ho a řekl mu: „Věříš v Syna člověka?“ Odpověděl: „A kdo je to, pane, abych v něho uvěřil?“ Ježíš mu řekl: „Viděls ho: je to ten, kdo s tebou mluví.“ On na to řekl: „Věřím, Pane!“ a padl před ním na kolena.

ZPRÁVY Z VLASTI

Carolina od 11. do 31.ledna

Politické události

Vláda odmítla školné

Vláda 9.ledna odmítla návrh na zavedení školného v podobě, jakou předložil poslanec za Unii svobody Petr Matějů. „Poslanec Matějů si myslí, že školné povede ke zvýšení počtu studentů, vláda je opačného názoru. Školné by bylo krok zpět,“ řekl Právu vicepremiér Pavel Rychetský. Matějů navrhoval školné ve výši 6 až 18 tisíc za rok studia. Na poslední chvíli opustil svou ideu, aby stát založil vzdělávací fond, z něhož by si studenti půjčovali v případě, že jim úvěr neposkytne banka.

Slabé hodnocení české armády ze strany NATO

V dílčí zprávě, ke které se 9.ledna vyslovil ministr obrany Jaroslav Tvrdík, hodnotí NATO českou armádu slabě. Od ještě horšího hodnocení ji zachránil jen začátek příprav rozsáhlé reformy. Aliance si váží českých vojáků i jejich účasti na akcích NATO, všimá si však pomalého postupu modernizace armády, zejména pozemních sil. Problém je i s financováním elitních jednotek, které jsou vyčleňovány pro potřeby NATO (výsadkáři z Chrudimi, specialisté z Prostějova, chemická jednotka z Liberce i 6. polní nemocnice). Podle náčelníka generálního štábu Jiřího Šedivého nezbyvá armádě mnoho peněz, protože více než 70% prostředků z rozpočtu resortu se zaplatí za bitevní letouny L-159.

Senát schválil volební novelu

Senát schválil 17.ledna ná-

vrh novely zákona o parlamentních volbách. Zákon musí podepsat ještě prezident, ale vrácení normy je nepravděpodobné. Podle novelizovaného znění se skuteční již letošní volby do Poslanecké sněmovny: volit se bude ve dvou dnech a ve 14 krajích. Kandidáti s preferenčními hlasy alespoň sedmi procent voličů se dostanou před stranou nominované kandidáty. Nově budou moci volit na zastupitelských úřadech i čeští občané žijící v zahraničí (musí se nejpozději do 40 dnů před volbami zaplatit do seznamu na velvyslanectví, doložit české občanství a trvalý pobyt v dané zemi). Termín voleb prezident zatím nevyhlásil, ale v úvahu přichází konec května či červen. Ke konečné kompromisní podobě zákona, která prošla vzhledem k časové tísní mají výhrady snad všechny strany ve sněmovně, kritizovali ji i mnozí senátoři. Výtky se týkají především volební hranice pro vstup do sněmovny (5 %) nebo toho, že čeští občané žijící v cizině nemohou volit korespondenčně.

Od podepsání česko-německé deklarace uplynulo pět let

O přínosu česko-německé deklarace debatovali politici a další významné osobnosti 21.ledna na německém velvyslanectví v Praze. Deklarace podepsaná roku 1997 byla kompromisem, v němž německá strana vyjádřila odpovědnost za nacistické zločiny a úctu obětem násilí a

česká lítost nad bezprávím a křivdami způsobenými vysídlením sudetských Němců. Jejím cílem ale bylo orientovat česko-německé vztahy na budoucí spolupráci. Na konferenci, kde nebyla přítomna německá strana (tak tomu bude až v březnu v Berlíně), padaly velmi protichůdné názory. Novinářka Lída Rakušanová, známá z vysílání Radia Svobodná Evropa, vidí největší přínos v založení Česko-německého fondu budoucnosti a Česko-německého diskusního fóra. Poslanec za KSČM Miloslav Ransdorf pokládá deklaraci za nepotřebnou, podle něj „práce přemůže všechno,“ a proto bychom měli utužovat každodenní pracovní vztahy. Kritizoval dále politiky, kteří se dosud nenaučili německy, a také německou stranu blokující spolupráci např. nedostavěnými dálnicemi v Bavorsku poblíž česko-německých hranic. V diskusi padlo i téma Benešových dekretů, které legitimizovaly odsun a jejichž zrušení dnes v Rakousku klade strana Svobodných (FPÖ) jako podmínku pro přijetí Česka do EU.

ODA nemá jisté místo na kandidátkách čtyřkoalice

Občanská demokratická aliance (ODA) na svém sněmu vyšla vstříc požadavkům US-DEU na změnu splácení téměř sedmdesátimilionového dluhu, nashromážděného za deset let hospodaření strany. Podle nové dohody bude ODA splácet minimálně pět milionů korun ročně, po dobu 14 let. Deset milionů přitom splatí věřiteli (Česká pojišťovna) do měsíce, dva miliony do roka a půl a cca 56 milionů bude postupně splácet určené nadaci, na níž pojišťovna zbytek pohledávky převede. Tuto nadaci by

měla vybrat tentokrát na základě výběrového řízení a rovněž by měla zveřejňovat jména osob, jež by jí na úhradu první části dluhu půjčily či darovaly peníze. „Dali jsme přednost tomu, aby ODA vyřešila dluh vlastními silami,“ konstatovala předsedkyně US-DEU Hana Marvanová. Její strana spolu s ODA odmítla ultimativní integraci obou stran, již jako podmínku účasti ODA na kandidátkách pro letošní sněmovní volby prosazoval třetí a preferenčně nejsilnější subjekt čtyřkoalice (4K), KDU-ČSL. Zatím největší vnitrokoaliční spor, který mohl vést k vyloučení ODA ze společných kandidátek či dokonce k rozpadu koalice samotné, ale nemusí být necelých pět měsíců před volbami zdaleka u konce. V pondělí 28.ledna totiž vyšla najevo další pohledávka ODA ve výši téměř šesti milionů korun. Ta pochází ze dvou sponzorských darů neznámého původce a ODA se v roce 1998 zavázala, že všechny nevyjasněné dary věnuje na dobročinné účely. Doposud tak ale z důvodů finanční tísně neučinila. V poslední dohodě však aliance prohlásila, že „nemá žádný jiný závazek vůči jinému věřiteli.“ Své překvapení neskrývají nejen koaliční partneři, nýbrž i současné vedení ODA. Současný spor v otázce dluhů ODA, jež vyvolaly snahy KDU-ČSL začlenit alianci do US-DEU a vytvořit tím ještě před volbami faktickou dvojkoalici, může spolu s předešlými hádkami o lídra a stínový kabinet znamenat odliv voličské přízně. Výzkum agentury STEM z počátku ledna přisoudil 4K téměř 23% hlasů respondentů. Je to údajně nejvýraznější pokles ze všech ostatních

stran vzhledem k prosinci (z 29%), i tak však zůstává koalice na prvním místě před ČSSD a ODS s 22% a KSČM 16%. Pokles hlásí i agentura TNS Factum (okolo 25% pro ODS, ČSSD a 4K v sestupném pořadí). Oba průzkumy však proběhly ještě před vyhlášením sporů.

Koncepce sociálního státu podle ČSSD

Sociální demokraté na své konferenci schválili a představili střednědobý program své sociální politiky. Vládní strana zamýšlí, že zavede nové sociální příspěvky, zejména novomanželské půjčky, a současně ponechá stávající úroveň důchodů a sociálních dávek, které tvoří podstatnou část mandatorních výdajů státu. Návrh na plné hrazení léků penzistům se nakonec neprojednával. Součástí koncepce, na jejímž základě ČSSD připravuje svůj volební program, jsou i plánovaná integrace s EU, přímá volba prezidenta a dokončení reformy armády a její profesionalizace do roku 2010. Předseda ČSSD Vladimír Špidla označil program za „velmi uměřený.“ Podle něho bude nárůst výdajů, jež realizace programu přinese, více než kompenzován očekávanou akcelerací ekonomiky. Jeho názor nesdílí čtyřkoalice ani ODS, která označila očekávaný vzrůst mandatorních výdajů a pravděpodobně i veřejného dluhu za neúnosný.

Monika Pajerová představila Naději, novou politickou stranu

Strana, kterou založili lidé sdružení kolem bývalé studentské aktivistky Moniky Pajerové, si klade za cíl vyhrát letošní volby do Poslanecké sněmovny. Uvedla to 23.ledna ČTK. Naděje chce jako strana středu prosazovat

takzvanou nepolitickou politiku, za jejíhož zastávce bývá nejčastěji považován prezident Václav Havel. Podle Lidových novin se nová politická strana vymezuje především vůči ODS a ČSSD. Po volbách by ráda podporovala vstup země do EU a zaměřila se na ekonomický růst. K tomu je podle ní zapotřebí prosadit daňovou reformu a reformovat školství či zdravotnictví. Nová strana se chce také soustředit na posílení vlivu občanského sektoru. Zástupci přípravného výboru Naděje již požádali ministerstvo vnitra o registraci. Do deseti dnů by měli obdržet rozhodnutí o tom, že strana byla oficiálně zaregistrována. „V posledních 13 letech se tady zdiskreditovala pravice, později levice a dnes to vypadá tak, že není možné věřit vůbec nikomu,“ uvedla pro Lidové noviny Pajerová, která chce kandidovat na předsedkyni strany.

Ze Slovenska

Stále méně lidí se v zemi hlásí k moravské a české národnosti

Pod tímto titulkem, s odvoláním na agenturu ČTK, uvedly 15.ledna Hospodářské noviny výsledky loňského sčítání lidu. Moravanů je podle něho na Slovensku jen 2348, což je o 1500 méně než v roce 1991. K výraznému úbytku došlo v počtu krajanů, kteří se hlásí k české národnosti. Těch je 44 620, zatímco v roce 1991 jich bylo 53000.

Slovensko a Evropská komise podepsaly finanční memorandum programu Phare

Finanční memorandum Národního programu Phare, v rámci kterého EU poskytuje Slovensku předvstupní po-

moc ve výši 43,5 milionů eur, podepsali 17.ledna vicepremiérka SR pro evropskou integraci Maria Kadlečíková a charge d'affaires delegace Evropské komise v SR Dieter Thiel, uvedl deník Sme. Prostředky EU jsou určeny především na zlepšení životních podmínek Romů, budování institucí, harmonizaci slovenského práva s evropským a také na posílení sociální a ekonomické soudržnosti na nejzaostalejším východním Slovensku. Plánované jsou například projekty rozvoje cestovního ruchu v okolí Zemplínské Širavy.

Úřady evidují půl milionu nezaměstnaných

V prosinci dosáhla míra nezaměstnanosti 18,6 %. Podle zprávy ČTK je nejhorší situace na východním Slovensku, v Košickém kraji nemá práci každý čtvrtý občan (25,6%), naopak tradičně nejnižší míru nezaměstnanosti vykazuje Bratislavský kraj (5,8%).

Bratislava se v zájmu dobrých vztahů

dohodla s Maďarskem

Zákon o zahraničních Maďarech, který umožňuje řadu výhod etnickým Maďarům žijícím v Chorvatsku, Rumunsku, Slovinsku, Jugoslávii, Ukrajině a Slovensku, a který po Novém roce nabytí účinnosti, vyvolává nevoli. Zájem udržet dobré sousedské vztahy však převážil nad obavami z tohoto zákona. Po rozhovorech státních tajemníků Zsolta Nemetha a Jaroslava Chleba 23.ledna v Budapešti slovenská strana uvedla, že dokument, který danou situaci řeší, bude jakousi všeobecnou deklarací Maďarska o tom, že státní suverenita Slovenska nebude narušena. Odpoví tak na obavy Slovenska z exterritoriality (dosahu cizí legislativy na je-

ho území). Konkrétní problémy, jako například vyplácení podpory, na kterou mají podle maďarského zákona nárok rodiny s dětmi navštěvujícími maďarské školy, dohoda neřeší. Těmi se budou zabývat smíšené komise. Chlebo připustil, že Slovensko změnilo taktiku a vztah k dohodě s Maďarskem, ale ne k samotnému zákonu. Ten podle něj nebude Maďarsko na Slovensku uplatňovat beze zbytku. Například i proto, že zákon přitahuje „velkou mezinárodní pozornost.“

V Římě pojmenovali ulici po Alexandru Dubčekovi

Předseda slovenského parlamentu Jozef Migaš společně s primátorem Říma Walterem Veltronim 23.ledna slavnostně pojmenovali jednu z ulic v Parku Evropy na ulici Alexandra Dubčeka. Při příležitosti Dubčekových nedozítých 80. narozenin se konala i vzpomínková slavnost, na níž vystoupily známé osobnosti italského a slovenského života.

Olympionici složili slib

Prezident Rudolf Schuster přijal 28.ledna od zástupců výpravy slovenských reprezentantů na ZOH v Salt Lake City slavnostní slib. Za sedmadvacet jednotlivců a třidvacetičlenné hokejové mužstvo jej přednesli biatlonistka Soňa Mihoková a běžec na lyžích Ivan Batory. Kromě hokejového týmu, do něhož se vkládají největší naděje, odlétají do USA zástupci sedmi disciplín: lyžování, rychlobruslení a krasobruslení, bobů, saní, biatlonu a snowboardingu. Účast na ZOH přijde Slovensko na 30,5 milionu Sk.

Slováci nemusejí podávat majetková priznání

Povinnost podat majetkové priznání nebo prohlášení pře-

stalo být 26.ledna pro občany SR závazné. Ve Sbírce zákonů totiž vyšlo opatření Ústavního soudu pozastavující účinnost ustanovení zákona, který to prikazoval. „Oceňuji rychlé jednání soudu, vytrhl tím vládě trn z paty,“ řekl Jan Budaj, který se skupinou dalších poslanců podnět podal. Soud dospěl k závěru, že podáním majetkového přiznání může dojít k ohrožení práv na ochranu před neoprávněným zasahováním do soukromého a rodinného života občanů a ohroženo je i právo na ochranu před neoprávněným shromažďováním údajů o fyzických osobách.

Ekonomika

Na českém automobilovém trhu vede s drtivým náskokem Škoda Auto

Mladoboleslavská Škoda prodala podle Lidových novin loni na domácím trhu téměř 80 tisíc aut a stala se tak dominantním prodejcem v České republice. To dokazuje i její více než 50% podíl na trhu. Druhý skončil Volkswagen s 9517 prodanými vozy a třetí Renault, který prodal 8838 aut. Více než 8000 vozů prodaly na českém trhu rovněž automobilky Opel a Peugeot. Čeští řidiči nejvíce kupovali malá auta, která představují více než polovinu ze všech nově prodaných automobilů. Nejprodávanejším malým autem je Škoda Fabia, z dovážených vozů Peugeot 206. Naopak na prvním místě neskončila Škoda Auto v prodeji lehkých užitkových vozidel. Předběhla ji automobilka Ford, která prodala o 90 vozidel více. V České republice je nyní evidováno zhruba 3,5 milionu osobních aut. Oproti roku 2000 vzrostl loňský prodej o 2,3 procenta na 152 141 automobilů.

Osobní počítač má 41 % českých domácností

České domácnosti vlastní více osobních počítačů než slovenské. Osobní počítače má v ČR 41 % domácností, na Slovensku 28 %. Uvedly to České noviny s odvoláním na prosincový průzkum veřejného mínění, který provedla agentura RCA Research. Poměrně velký rozdíl je i v přístupu na internet, který má v Česku 20 % domácností, zatímco na Slovensku jen 7%. Také více Čechů než Slováků využívá internetové bankovníctví. Své bankovní účty obsluhuje přes internet 8% respondentů z ČR, na Slovensku jsou to 4 %. Reprezentativního průzkumu zjišťujícího vybavenost české a slovenské populace se zúčastnilo 2066 respondentů starších 15 let, uvedla RCA Research.

Další zahraniční investor vybuduje v Čechách továrnu

Japonská firma Tokai Rika vybuduje v Lovosicích továrnu na výrobu elektrických spínačů a zařízení pro automobilový průmysl. „Výše investice dosáhne 82,9 milionů dolarů, tedy asi tři miliard korun. Do roku 2004 vytvoří podnik 250 pracovních míst,“ řekl pro iDnes ředitel Czech-Investu Martin Jahn. Výstavba nové haly začne už v dubnu a dokončena by měla být v prosinci 2002. „Zahájení zkušebního provozu se plánuje na začátek roku 2003 a objem produkce by měl o rok později dosáhnout jedné miliardy korun s nárůstem na tři miliardy v roce 2007,“ doplnil projekt manažer Czech-Investu Tomáš Novák.

V ČR se v prosinci zvýšila nezaměstnanost

Míra registrované nezaměstnanosti se k 31.prosinci loň-

ského roku zvýšila na 8,9 %, když na konci listopadu činila 8,5 %. Vývoj tak byl o něco nepříznivější než na konci roku 2000, kdy míra nezaměstnanosti představovala 8,8 %. Příčinu růstu počtu lidí bez práce v ČR lze podle ekonomů hledat zejména za sezonním úbytkem pracovních míst ve stavebnictví a zemědělství. Nejhorší situace je dlouhodobě na Mostecku, kde míra nezaměstnanosti dosáhla 21,25 %. S 18% následuje Karviná. Naopak nejlepší situace je v okrese Praha - západ, kde práci nemá 2,5 % lidí.

Nová Fabia Praktik

Lehký užitkový vůz Fabia Praktik uvedla 18.ledna na český trh mladoboleslavská firma Škoda Auto. Automobilka tak zareagovala na zájem z řad českých podnikatelů. Vůz bude stát přes 300 tisíc korun, je pětidvéřový, prostor pro posádku je dvoumístný a nákladová část měří cca 1,5 m. Škoda Auto dodává nový typ s benzínovým, nebo úsporným dieslovým motorem.

Příliš silná koruna donutila Českou národní banku k zásahu

ČNB intervenovala 21.ledna proti příliš silné koruně a zároveň snižovala úrokové sazby. Její pokus korunu oslabit sice zmínil dopad vyjádření guvernéra ČNB Zdeňka Tůmy ze 17.ledna, že koruna bude dlouhodobě mírně posilovat, ale růst koruny nezastavil. Počáteční kurs koruny 32,30 za euro se bance podařilo oslabit intervencí, kdy podle odhadu dealerů nakoupila až 400 milionů eur, ale korunu začaly nakupovat velké londýnské banky a nakonec se kurs ustálil na 32,15. Úroková sazba byla snížena o 0,25% na historic-

ky nejnižších 4,5 %. Poprvé od října 1999 sáhla ČNB k oběma nástrojům oslabení měny současně a nevylučuje, že proti koruně opět zasáhne. Silná koruna je spíše nevýhodná, protože českým exportním firmám bere zisky. Výhodou je, že se ceny v České republice přizpůsobují cenám v Evropské unii. Snížení úrokových sazeb bude znamenat zlevnění půjček pro firmy i fyzické osoby, ale výnosy z peněz naspořených v bance klesnou v důsledku nižšího úročení vkladů. 30.ledna česká měna oslabila na 31,97 Kč za euro v očekávání měnového zasedání České národní banky, ale podle ekonomů musí ČNB vydat alespoň komentář k příliš silné měně, jinak bude koruna opět posilovat. Na eurodolarových trzích je klid, vývoj koruny vůči USD tak ovlivňuje pouze vývoj na českém trhu. Ve středu 30.ledna poklesla koruna z 36,78 na 36,95 Kč za dolar.

Kurzovní lístek ČNB 6. 2. 2002

EUR, 1	31.880
Kanada, 1	22.975
Slovensko, 100	75.074
USA, 1	36.811

Kultura

Pán prstenu, pán českých diváků

Snímek Pán prstenu: Společenstvo prstenu zfilmovaný podle románové předlohy J. R. Tolkiena uvedli ve středu 9.ledna o půlnoci do českých kin a v pondělí už bylo jisté, že film první víkend po uvedení překonal stotisícovou hranici návštěvnosti. Pokořil tak v tomto směru dosud neúspěšnější Svěrákův Tmavomodrý svět, jehož návštěvnost o prvním víkendu byla o 16 tisíc nižší. Ten však nebyl uveden v tolika kopiích a roz-

hodně ho nepředcházelo takové očekávání jako v případě fanoušků Tolkienovy kultovní knihy o skřítcích a elfech. Na premiéru se přišlo podívat i několik českých politiků, v čele s premiérem Milošem Zemanem.

Filmová plátna opět v zajetí Projektu 100

Ve čtvrtek 17.ledna oficiálně začal 8.ročník Projektu 100, putovní filmové přehlídky, která během čtyř měsíců navštíví více než 70 měst v Česku a na Slovensku. Projekt odstartoval v roce 1995 a od té doby nabízí každý rok deset snímků, jež se dají, alespoň podle organizátora akce, považovat za kultovní. Ke slovu se tak dostává především filmová klasika. Nechybí však ani novinky známé ze světových filmových festivalů. Tradicí je rovněž zařazení jednoho klenotu české či slovenské kinematografie. Návštěvníci letošního ročníku spatří například Dustina Hoffmana v komedii Absolvent, která otevřela jeho hvězdnou dráhu. Humor bratří Marxů reprezentuje film Kachní polévka (promítán při slavnostním zahájení v pražském kině Aero). Nechybějí ani populární Monty Python, tentokrát se svým Smyslem života. Festivalové úspěchy současnosti zastupuje vítěz loňského Berlinále, snímek Intimita. Projekt 100 se na plátcích kin objeví ještě v dalších dvou letech. Tím se naplní přání organizátorů nabídnout oku i náročnějšího českého diváka stovku skutečně kvalitních snímků.

Cenu Karla Čapka za rok 2002 získal prozaik a publicista Ludvík Vaculík
České centrum Mezinárodního PEN klubu ji udělilo 23.ledna. Ocenění obdržel Ludvík Vaculík zejména za

„vzácně návaznou a osobitě provokativní fejetonistickou a beletristickou tvorbu.“ Jméno laureáta Ceny Karla Čapka, jímž se může stát český autor prozaického, dramatického nebo esejistického díla, se vyhláší každý sudý rok. Důležitou roli přitom hraje autorova snaha o prosazení demokratických a humanistických hodnot ve společnosti.

Sport

Juniorka Strýcová zvítězila na Australian Open

Barbora Strýcová jako první Češka vyhrála juniorský titul na Australian Open. Ve svých patnácti letech je také nejmladší vítězkou v historii tohoto turnaje. Strýcová si ve finále poradila s Ruskou Sarapovou 2:0 na sety. První set vyzněl jednoznačně pro Češku, když své soupeřce nedarovala ani jeden gam. V druhém setu Strýcová podle vlastních slov trochu znervozněla a nechala Rusku za stavu 5:3 dotáhnout na 5:5. Vítězství si však už vzít nenechala. Rodačka z Plzně už vloni na Australian Open zvítězila v juniorském deblu s partnerkou Petrou Cetkovskou a do budoucna se netají ambicemi získat wimbledonský titul. Jediné, co jí na Australian Open mrzí, je fakt, že vítězný pohár jí pořadatelé turnaje jen propůjčili a domů si bude smět odvézt pouze zmenšenou kopii.

Česká reprezentace narazí v kvalifikaci na EURO na Nizozemce

Česká fotbalová reprezentace se v kvalifikaci na mistrovství Evropy v roce 2004 utká s výběrem Nizozemska, Rakouska, Běloruska a Moldávie. Přímý postup mají zajištěn pouze vítězové skupiny, druhé týmy musí bojovat

v barazi. O první místo ve skupině má podle papírových předpokladů bojovat náš tým s Nizozemskem. Zatímco Nizozemci jsou spokojeni, česká reakce na los je velmi opatrná. „Je fakt, že z každého koše jsme dostali téměř nejsilnější mužstva,“ citoval reprezentačního trenéra Brucknera iDnes. Stejně jako čeští reprezentanti, se ani Nizozemci neprobojovali na letošní MS v Jižní Koreji a Japonsku. V obou případech po neúspěchu rezignovali hlavní trenéři. Jozefa Chovance vystřídal Karel Bruckner, v Nizozemí nahradil Louise van Gaala Dick Advocaat. Český výběr má Nizozemcům co vracet, protože kontroverzní porážka na EURU 2000 jej prakticky připravila o možnost postupu ze základní skupiny. Rakousko se sice v poslední kvalifikaci probojovalo až do baraze, přesto je nepravděpodobné, že by rakouský, běloruský nebo moldavský výběr vyřadil jednoho z dvojice Nizozemí - Česko. První zápas kvalifikace by se měl odehrát 7. září. S kým a kde bude reprezentace hrát, se rozhodne na setkání účastníků skupiny 17. a 18. února v Praze. Renomovaná britská sázková kancelář William Hill dává nizozemskému výběru šanci 7:1 na vítězství v celém šampionátu, českému týmu pak přisoudila kurz 25:1.

Českou republiku bude na OH v Salt Lake City reprezentovat 78 sportovců

Veřejnost si slibuje medaile od běžkyně Kateřiny Neumannové, akrobata Aleše Valenty a obhájce olympijského zlata z Nagana, hokejového týmu s hvězdami z NHL. O ostatních se již mluví zdrženlivě a očekává se umístění někde mezi 8. až 16. místem.

Česká republika bude mít zastoupení v 13 disciplínách ZOH. <http://www.olympic.cz> Nominaci schválilo plénum Českého olympijského výboru 15.ledna. Hlasování probíhalo téměř bezkonfliktně, pouze občas se ozvalo, že to vše stojí moc peněz (24 milionů korun bude dílem od sponzorů, dílem ze státního rozpočtu). Jediný významnější spor se týkal nominace pěti bobistů. Nejvíce ke změně názoru pléna přispěl předseda pozemního hokeje Jan Vymazal, který připomněl schválenou nominaci devíti sjezdářů, z nichž má olympijskou formu snad jen český Kanadčan Stanley Heyer.

Sport stručně:

* V závodě SP akrobatických lyžařů v sobotu 12.ledna v kanadském Mont Tremblant skončil Aleš Valenta třetí. Porazili ho pouze Američan Bergoust a Kanadčan Bean. Na krátkou chvíli se Valenta dostal na druhé místo v průběžném pořadí SP, po nezdařeném nedělním podniku však klesl na čtvrté místo. V závodech 18.ledna obsadil Aleš Valenta v americkém Lake Placid druhou příčku. Vyhrál běloruský reprezentant Alexej Grisin. Stejněho výsledku dosáhl Valenta i o dva dny později, tentokrát o pouhých 67 setin bodu podlehl vedoucímu muži průběžného pořadí SP Američanovi Eriku Bergoustovi.

* Sdruženář Pavel Churavý vybojoval druhé místo v závodě Světového poháru v Bedřichově (okres Jablonec nad Nisou). Skokanskou část sice zakončil na deváté pozici, ale výborným během na 15 km se vypracoval na druhou příčku. Běžecovou část závodu neabsolvovalo 9 německých a 3 finští sdruženáři, kteří ze soutěže odstoupili po 1. kole.

Průběh výroční schůze organizace „Velehrad“ Czech-American Heritage Center 19.ledna 2002

Výroční schůze „Velehradu“ se konala v místnosti farní budovy 2414 S. 61st Ave, Cicero, protože nikdo z dosavadního ředitelstva, přestože o to byly příslušné osoby opakovaně požádány, budovu Velehradu neotevřel. V 9.15 hod. dopoledne byla schůze zahájena písní „Bože cos ráčil“ a Otec biskup Petr Esterka přednesl modlitbu. Poté byla provedena prezence členů. Vlastní jednání otevřel po jednogodinové čekací lhůtě Fr. Dušan Hladík, člen dosavadního ředitelstva, s podotknutím, že výroční schůze má požadované quorum k rozhodování a je usnášení schopná. Na základě presenční listiny a po prozkoumání platnosti členství se na výroční schůzi dostavilo 23 členů s plným hlasovacím právem, včetně 3 dřívějších ředitelů, kteří na svoje funkce rezignovali na podzim minulého roku.

Na návrh br.Chrobáka byl za předsedu schůze zvolen br. František Schultz, za zapisovatele br. Edward Vedral, za revizory účtů br. Ludvík Pospíchal a br. Frank Škubal. Rovněž byl schválen návrh br. Vedrala, aby celé jednání schůze bylo natáčeno na zvukový pás.

Na návrh br. Chrobáka byl zrušen dodatek stanov vyžadující jednoletou čekací lhůtu pro nové členy, protože ve stanovách organizace takové ustanovení nikdy nebylo a dodatek schválilo pouze ředitelstvo, které samo o sobě nemá moc měnit stanovy. Byl schválen návrat k původnímu nabývání členství. Po odhlasování těchto návrhů byli přijati za členy Velehradu vedle Mons. Petra Esterky (jakožto doživotního člena) další přihlášení v počtu 21 osob. Byly předloženy kopie jejich přihlášek se sdělením, že originály byly prostřednictvím br. Rogera Dvořáka předány s. Františce Uhlířové, ale přihlášky nebyly ani přes urgence Fr.Hladíka od dubna loňského roku na žádné schůzi ředitelstva projednány.

Bylo konstatováno, že od této chvíle

Členové Velehradu - účastníci výroční schůze Velehradu 19.ledna 2002
nebyli puštěni do budovy Velehradu

mohou všichni nově přijatí členové řádně hlasovat a volit; jejich hlasy však budou počítány odděleně od starých členů Velehradu.

Po přečtení zápisu z loňské výroční schůze Velehradu (27.ledna 2001) br. Frankem Mačkem se rozvinula debata, jejímž výsledkem bylo podání tří návrhů br.Chrobákem: aby se zápis pro neúplnost a jiné nedostatky neschválil, aby se volba ředitelstva na rok 2001 prohlásila

za neplatnou, ale tito ředitelé, kteří vykonávali své funkce, nesli zodpovědnost za své jednání, a dále aby se znovu hlasovalo o udělení absolutoria jednotlivým členům ředitelstva, kteří organizaci vedli před lednem 2001. Vysvětlení vedoucí k podání těchto návrhů podal br. Chrobák, Fr. Hladík a br. Schultz. Např.: absolutorium podané na schůzi 27.ledna 2001 mělo být uděleno za podmínky, že bude zvolen sbor ředitelů skládající se

z rovného počtu zástupců sporných stran Velehradu, ale o podmínce nebylo hlasováno; Fr. Hladík uvedl, že přes určitou zásluhou práci vedení Velehradu, zde byly závažné nedostatky ve vední účetnictví, v nesvolávání výročních schůzí, v neinformování členské základny o důležitých otázkách, a věci šly tak daleko, že ředitelstvo přestalo podávat roční hlášení na stát Illinois, takže stát tuto organizaci v r. 1993 zrušil; teprve v r. 2000 byla organizace znovu u Illinois zaregistrována, ale nebyla svolána žádná valná hromada, která by zvolila její nový výbor, takže ten, který úřadoval, je nutno považovat za samozvaný. Všechny tři návrhy byly převážnou většinou hlasů starých i nových členů schváleny; ten třetí s doplňkem, že zemřelí členové budou z hlasování o absolutoriu vyjmuti. Podle tohoto hlasování z členů ředitelstva Velehradu před rokem 1993 a 2001 absolutorium neobdrželi: pí. F. Uhlířová, pí. P. Peroutková a p. J. Zacharda.

Předseda schůze br. Schultz pak vyzval přítomné z ředitelstva pro rok 2001 k přednesení zpráv. Byli přítomni tři bývalí úředníci, kteří se ale na podzim minulého roku svých funkcí vzdali. Br. R. Dvořák a s. A. Vacková uvedli, že žádnou zprávu nemají, br. Frank Maček, jako jeden z členů komise pro prodej Velehradu řekl, že s prodejem budovy nesouhlasili. Členstvo pak odhlasovalo návrh br. Chrobáka, že bere na vědomí přednesené zprávy neoprávněných úředníků, a potom další návrh, aby způsobilost pro kandidaturu v novém ředitelstvu pro rok 2002 byla posuzována podle revidovaného absolutoria k 27. lednu 2001.

Předseda pak vyzval shromáždění k podání návrhů na složení komise pro volbu nového ředitelstva. Fr. Hladík navrhl br. Pospíchala, Škubala a Chybíka – z pléna byl dán návrh na s. A. Rasochovou – a volební komise v tomto složení byla zvolena. Z pléna pak vyšlo 17 návrhů na kandidáty nového ředitelstva; br. Maček kandidaturu odmítl. Ze 16 navržených pak byli zvoleni tito noví ředitelé Velehradu: Mons. Petr Esterka, Fr. Vojtěch Hrubý (Řím), Fr. Dušan Hladík, Karel Chrobák, František Schultz, Adela Vacková, Roger Dvořák, Ludvík Pospíchal, Mirek Chybík, Josef

Kocáb (Cleveland), Blanka Příkazská, Dr. Josef Kučera. Všichni zvolení volbu přijali. Fr. Hladík navrhl, aby si nové ředitelstvo hned mezi sebou zvolilo 5 výkonných úředníků a 3 revizory účtů. Po schválení návrhu byly volby hned veřejně provedeny: předsedou zvolen Fr. Hladík, místopředsedou M. Chybík, výkonnou ředitelskou B. Příkazská, tajemníkem K. Chrobák, pokladníkem L. Pospíchal; revizoři účtů: F. Škubal, A. Pokorná, C. Příkazský. Předseda br. Schultz pak předal řízení schůze novému předsedovi Velehradu Fr. Hladíkovi.

Na výroční schůzi byli přítomní členové seznámeni s problematikou prodeje budovy Velehradu i vydávání dvojích novin. Na návrh br. Pospíchala bylo odhlasováno, aby prodej budovy byl okamžitě zastaven, na návrh br. Chrobáka odhlasováno okamžité zastavení vydávání Hlasu národa. Rozvinula se dále širší debata o tom, co a jak podniknout pro zachování Velehradu, který by měl sloužit českému knězi, české škole a širší české veřejnosti, mluvilo se o opravách budovy, vztahu Velehradu k České misii, o náboru nových členů atd.

V závěru přítomní vyslechli návrh br. Chrobáka, aby ze schůze vyšlo usnesení, v němž se mimo jiné konstatuje, že nové zvolené ředitelstvo se dnešním dnem ujímá funkcí, žádá se v něm, aby neoprávnění úředníci Velehradu předali agendu, budovu a další náležitosti neprodleně do rukou nových ředitelů, kteří pak prozkoumají skutečný stav organizace, provedou kontrolu financí a inventáře budovy, podniknou kroky pro právní řešení problémů. Rovněž se postarají o oživení činnosti Velehradu, obnoví se spolupráce s Českou misí, které se umožní působení v prostorách Velehradu, včetně bydlení českého kněze, obnovení kaple a podobně. (Česká misie nabídla Velehradu pro budoucí činnost finanční pomoc.)

V otevřené diskusi k tomuto usnesení již nikdo nepřišel s novým návrhem či protinávrhem. A tak návrh br. Chrobáka byl schválen opět převážnou většinou hlasů.

Nový předseda Velehradu Fr. Dušan Hladík pak poděkoval všem za účast a v 5.35 hod. odpoledne schůzi uzavřel.

Jako závěrečná modlitba zazněla píseň „K nebesům dnes zalet' písní.“

Pro HN zpracoval Edward Vedral

P.S. Nové ředitelstvo Velehradu již požádalo bývalé úředníky o předání agendy a dalších náležitostí. Tito však prostřednictvím svého právního zástupce tak odmítli učinit. Pevně věříme, že se podaří v nejbližší době vyřešit problémy smírnou cestou bez soudů.

Poděkování

Na rozvoj tisku v lednu přispěli:

\$ 205:

Edward a Frances Zebig

\$ 140:

Rev. Josef Šach

\$ 70:

Joseph Hošťálek

\$ 55:

Lilian K. Chorvát

\$ 30:

Jaroslav a Helena Mencl,

Cyril a Anna Příkazský,

Josefina Lepková, Vladimír Holeček

\$ 20:

Jan Škach, Ladislav Gajda,

František a Pavla Vaculovičovi,

Rev. Antonín Kocurek, Marie Irra,

Josef a Věra Šopíkovi, Jaroslav Wurm,

Milo a Jarmila Homolovi,

Miloslava L. Hyvnarová,

\$ 15:

Robert M. Ermis

\$ 10:

Petr Lampa, Ludmila Svirga

\$ 5:

Stanley Brym, Sylvia Vinkler,

Joel Blahník, Jan Kmenta,

Ferdinand a Monika Stachura,

Jiří Jakubec, Anabelle Bílek,

Vladimír a Renata Slívovi,

Miroslav a Ingrid Chybíkovi,

Jean Menšík, Marie Samec

Všem dárcům srdečně děkujeme a vzdáváme křesťanské Pán Bůh zaplat'. Za všechny naše dobrodince pravidelně obětujeme mše svaté a v modlitbách jim vyprošujeme Boží pomoc a požehnání.

Fr. Dušan Hladík

AMERIKA A MY - RADY MLADÝM

Nelegálnost vstupem do normálního života

Spojené státy americké jsou zemí emigrantů. Po mnoho generací sem přicházelí lidé z celého světa. A dělají to dál, v naději, že skuteční svůj Americký Sen. Všichni mají stejné problémy. Někteří z nich se na čas stanou nelegálními emigranty.

Za nelegálního emigranta je považován člověk, který překročil hranici Spojených států bez platného víza nebo zůstal v USA po ukončení platnosti víza. Počet cizozemců bez platných víz ještě zvyšují ti, kteří čekají na změnu statusu a přiznání práva stálého pobytu. Americký emigrační úřad dovoluje cizozemcům žádat o pracovní povolení a přivírá oči nad faktem, že většina z nich žije v USA nelegálně v době zkoumání jejich žádosti. Doba čekání na legalizaci pobytu může trvat dva roky, ale také i více než deset let (v některých kategoriích sponzorování rodinou). V této době cizozemci nemají právo na práci ani na svobodný výjezd za hranice. Stovky tisíc lidí jsou nuceny porušovat zákony, aby tito lidé přežili, musí hledat nelegální práci.

I. Zaměstnanec nebo samostatný kontraktor

Češi a Slováci, kteří přicházejí do USA jsou lidé odvážní a samostatní. Nejčastěji nacházejí uplatnění ve stavebnictví, při úklidech a při hlídání dětí. Nejvíce diskutovaným problémem tady je otázka, zda jsou zaměstnanci nebo samostatní kontraktori. Z hlediska IRS (americký daňový úřad) kontraktor nebo subkontraktor platí své daně sám za sebe, kdežto za zaměstnance platí daně jeho zaměstnavatel, z každé výplaty.

1. Jaké jsou výhody a nevýhody obou způsobů?

Největší výhodou pro zaměstnance je, že se v průběhu roku nemusí starat o své daně a jeho daňové přiznání je většinou

velice jednoduché. Zaměstnavatel mu doplácí na Social Security 6,2% a na Medicare 1,45% a také platí pojištění pro případ nezaměstnanosti. Na druhé straně samostatný kontraktor má větší možnost uplatnění svých výdajů, ale sám si platí veškeré daně a zálohy na ně.

2. Jaké jsou základní rozdíly mezi postavením zaměstnance a samostatného kontraktora?

a) způsob vyplácení za provedenou práci

Jestli zaměstnavatel platí hodinovou mzdu, to ukazuje na to, že se jedná o zaměstnance, i když je třeba pamatovat na to, že IRS uzná např. právníky jako samostatné kontraktory, jestliže placení podle odpracovaných hodin je normální praxí v tom oboru.

b) Full time

Jestliže osoba pracuje u jednoho zaměstnavatele v plném rozsahu hodin, to bylo ještě donedávna hlavní důvod IRS pro rozhodnutí, že se jedná o zaměstnance. Nyní již IRS uznává, že je možné pracovat pouze pro jednu firmu, třeba z toho důvodu, že kontraktor jinou práci nemá. Jestli kontraktor pracuje pro jednu firmu několik let, je vhodné na každý rok uzavřít nový kontrakt.

c) Úhrady výdajů souvisejících s prací

Jestliže zaměstnavatel hradí všechn materiál, náradí, užívání strojů, auta, to vše ukazuje, že osoba tam pracující není samostatným kontraktorem.

d) Příkazy, jak má být práce provedena

Jestliže zaměstnavatel dává pokyny a příkazy, jak má být práce provedena, určuje materiál, z kterého má být práce provedena a stanovuje hodiny odchodu a příchodu do práce, těžko bude dokazovat, že práci zadává samostatnému kontraktorovi. Pozor, nepomůže ani písemná dohoda. Něco jiného je, když firma zadá práci, nestará se o materiál, ani v kterých hodinách bude práce provedena a jakým náradím.

Pokud se stane, že je někdo nesprávně posuzován, může vyplnit Form SS - 8, Determination of Employee Work Status for Purposes of Federal Employment Taxes. IRS zašle písemnou odpověď a určí status dané osoby.

II. Práce, práce a zase práce

Život v Americe není jednoduchý. Zvláště pro nelegální emigranty. Kromě pocitů osamění, seznamování se s novým prostředím, je třeba překonávat nástrahy všedního života, vyplývající z neznalosti jazyka, předpisů a zákonů. Je už skoro pravidlem, že se přijíždí na 6 měsíců, maximálně na rok a po pěti letech je stále málo na návrat domů a pohodlný život tam. A taky co tam, doma, je tam hezky, moc hezky, ale nezaměstnanost stále stoupá a s tím se snižuje možnost seberealizace. Takže se zůstává dál.

A když už se tedy stane někdo nelegálním emigrantem, je třeba žít naplno, nebát se, neschovávat se, znát svoje práva a povinnosti, respektovat zákony této svobodné a pohostinné země a stále mít na paměti, že jednou bude mít šanci na legalizaci pobytu a je škoda si ji zmařit tím, že třeba právě teď se zdá být zbytečným platit daně.

K prvnímu porušení zákonů dochází při hledání práce. Kdo má v Americe právo na práci?

1. obyvatelé USA
2. stálí rezidenti USA
3. zahraniční studenti, pokud mají povolení na práci od INS (Immigration and Naturalization Service)
4. majitelé víz určitého typu, které jim umožňují legálně pracovat v USA
5. lidé, kteří čekají na vyřízení zelené karty a mají povolení na práci od INS

Nelegální emigranti nemají právo na práci, ale mají právo a povinnost platit daně.

1. Povinnosti zaměstnavatele

Někteří z nás jsou přesto zaměstnanci a někteří zaměstnavateli. Každý z nás by měl vědět, jaká jsou jeho práva a povinnosti.

Zaměstnavatel musí dodržovat tyto předpisy:

1. Platit zaměstnanci, staršímu než 18 let, minimálně \$ 5.15 za hodinu, což je v současné době minimální mzda.
2. Platit zaměstnanci, mladšímu než 18

let minimálně \$ 4.65 za hodinu.

3. Dodržovat týdenní pracovní dobu, což je 40 hodin, při překročení platit za přesčasovou práci 50% navíc.

4. Zajistit zaměstnancům bezpečné pracoviště.

5. Nediskriminovat zaměstnance.

6. Ze mzdy zaměstnance stahovat a odvádět daně FICA, tj. Social Security a Medicare, federální a státní. Polovinu z těchto daní doplácet za zaměstnance.

7. Platit pojištění pro případ nezaměstnanosti - Unemployment Insurance, federální a státní.

8. Platit pojištění pro případ pracovního úrazu Workers Compensation.

9. Do 31. 1. vystavit zaměstnancům W-2. Na tomto tiskopisu jsou uvedeny veškeré příjmy zaměstnance za uplynulý rok, veškeré odvody, daně státní a federální. Tento tiskopis musí být vystavený minimálně ve 4 kopiích.

- kopie A se zasílá do úřadu Social Security Administration

- kopie B, C a I - obdrží zaměstnanec, kopii B přiloží ke svému daňovému přiznání k federální dani a kopii I k daňovému přiznání k státní dani a kopii C si ponechá

- kopie D zůstává u zaměstnavatele

A to jsou v podstatě všechny povinnosti zaměstnavatele.

2. Práva zaměstnanců

Pokud zaměstnavatel neplní své povinnosti nebo třeba vůbec neplatí mzdu, může se zaměstnanec obrátit na Department of Labor nebo na soud, tak jako každý jiný obyvatel Ameriky. Emigrační status zaměstnance nemůže být použit jako důvod jeho diskriminace. Jestliže zaměstnavatel zaměstnanci vyhrožuje, že ho oznámí emigračnímu úřadu, není třeba to brát vážně. Zaměstnavatel by v tom případě měl větší problémy, když by musel vysvětlovat, proč si neověřil pracovní povolení svého zaměstnance.

Zaměstnanec má také plné právo v případě pracovního úrazu na plnění z Workers Compensation. Opět nezáleží na jeho emigračním statusu.

Co se týče pojištění pro případ nezaměstnanosti nemá nelegální emigrant právo na plnění. Toto právo má pouze ten, kdo má povolení na práci.

Příště: Práva nelegálních emigrantů. I nelegální emigranti mají v Americe určitá práva. Je dobré je znát.

Těšíme se na Vaše dotazy, které můžete volat na číslo 773 - 283 9084

*Jarmila Weissová,
GIFTCZ-EKOMA*

Účetnictví, daně, zakládání firem

50th Anniversary of Czech Pilgrimage, Sunday June 2, 2002 by Václav Vostřez

After the Communist takeover of their homeland in 1948 ten of thousands of Czechs found a new home in Canada. The majority did not live in areas of Czech parishes but were spread out across Canada. To take care of the spiritual needs of the newcomers the St. Cyril and Methodius League (CML) of Canada was founded in 1951.

Prior to 1951, Canadians of Czech origin made private or parish organized pilgrimages to the Martyrs Shrine in Midland, Ontario.

After the founding of the CML, this group in co-operation with Czech parishes, took over the organization of an annual pilgrimage to Martyrs Shrine in Midland the first Sunday of June. The main purpose of the pilgrimages was penance as requested by the Mother of God in Fatima.

The spiritual director of the CML was the main celebrant of the masses in Midland. The founding spiritual director was Father Francis Dostal, SJ. from Chatham, Ontario. He was the leader of the pilgrimages until his death in 1974. Father Josef Sach from Burlington, Ontario was his successor until 2000. At the present time the spiritual leader is Father Libor Švorčík, pastor of St. Wenceslaus Parish in Toronto.

In 2001, the main celebrant in Midland was Bishop Peter Esterka of Brno, Czech Republic. Bishop Esterka is scheduled to be the celebrant at the 50th anniversary pilgrimage on June 2, 2002.

Václav J. Vostřez

Česká misie v Chicagu

plánuje na zmíněnou výroční

pout' v Midlandu, Ontario, Kanada autobusový zájezd

Plánovaná trasa:

V pátek 31.května 2002

brzy ráno odjezd v Chicagu,

odpoledne zastávka v Chatamu, Ontario u svatého Antonína.

V sobotu 1.června 2002

zastávka na Niagaře, odpoledne prohlídka Toronta

a mše svatá u sv.Václava.

V neděli 2.června 2002

poutní slavnost v Midlandu, Ontario

návrat v pozdních večerních hodinách.

Předpokládaná cena asi \$ 150,-

V ceně je zahrnuta doprava a dva noclehy.

Přihlášky a bližší informace:

Paní Tomečková – tel. (708) 354 3618

Paní Příkazská – tel. (708) 484 5950

CÍRKEV VE SVĚTĚ

Den, který bude dlouho žít v našich srdcích

24.ledna 2002 se v Assisi uskutečnilo mezináboženské setkání. Jan Pavel II. následující den pozval ke společnému stolu představitele různých duchovních proudů a náboženských tradic, kteří přijali jeho pozvání na mezináboženské setkání v Assisi. „To k čemu došlo včera v Assisi, bude ještě dlouho žít v našich srdcích, a doufám, že nalezne hlubokou odezvu mezi národy celého světa,“ řekl Svatý otec během slavnostního oběda v Apoštolském paláci ve Vatikánu. Poděkoval všem přítomným za to, že přijali pozvání k účasti na Dni modliteb a vzájemného respektu. Papež doslova řekl: „Děkuji vám především za vaši ochotu pracovat pro věc míru, a za odvalu vyznat před celým světem, že násilí a náboženství k sobě nemohou patřit.“ Svatý otec dodal: „Dvěře tohoto domu jsou otevřené všem lidem a vy sem přicházíte nikoli jako cizinci, ale jako přátelé. Včera jsme se shromáždili pod patronátem sv. Františka. Zde se scházíme pod „křídly“ rybáře Petra. Assisi a Řím, František a Petr: místa i oba muži jsou tak rozdílní. Oba však byli nositeli poselství míru a pokoje, které vyzpívali andělé nad Betlémem. Sláva na výsostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle.“ Papež pokračoval, že „při všech rozdílnostech sedíme u tohoto stolu, sjednoceni ve společném závazku věci míru. Tento závazek, který se rodí na základě jistého náboženského citu, je bezesporu tím, co od nás Bůh očekává. Je tím, co u duchovních osob hledá svět. Tento závazek je nadějí, kterou musíme nabídnout v této mimořádné době. Ať sám Bůh dá, abychom byli pokornými a dobrými nástroji jeho pokoje.“

Papež Jan Pavel II. na téma rozvodů

Papež Jan Pavel II. přijal 28. ledna - u příležitosti zahájení soudního roku a podle starobylé tradice - děkana, soudní preláty, úředníky a právníky tribunálu Římské rot. Ve svém projevu hovořil papež o přínosu nerozlučitelnosti manželství pro manžely, děti, pro církev i pro celé lidstvo. „Je důležité předsta-

vovat toto nerozlučitelné spojení v pozitivním smyslu, aby byla znovu objevena jeho krása a dobro,“ řekl Svatý otec. „Především musí být překonána představa nerozlučitelnosti manželského svazku, jakožto omezení svobody manželů a někdy těžko snesitelného břemene.“ „Stejně tak musí být překonáván velmi rozšířený názor, že nerozlučitelnost manželství se dotýká pouze věřících, kteří z tohoto důvodu nesmějí svůj názor takzvaně vnucovat občanské společnosti.“ Svatý otec zdůraznil, že nerozlučitelnost manželství má svůj objektivní rozměr. „Nerozlučitelnost manželství není pouze subjektivní skutečností. V důsledku toho, dobro nerozlučitelnosti je dobrem manželství samotného; nepochopení nerozlučitelného charakteru manželského svazku vytváří nepochopení samotné podstaty manželství.“ „Nikdo nesmí kapitulovat před atmosférou, která akceptuje rozvodovost: naše důvěra v přirozené a nadpřirozené dary Boha lidstvu nás v tomto úsilí posiluje. Pastorační péče musí směřovat k podpoře a ochraně nerozlučitelnosti manželství.“ Jan Pavel II. zdůraznil, že každý spravedlivý rozsudek o platnosti, či neplatnosti manželství, přispívá ke kultuře nerozlučitelnosti nejen uvnitř církve, ale současně i v celém světě. „Není správné stavět svobodu manželů proti manželskému svazku těch, kteří se svobodně zavázali, že budou respektovat objektivní potřeby reality manželství, která nemůže být změněna lidskou svobodou.“ Papež pokračoval: „Dokonce se zdá, že v určitých kruzích společnosti je realita rozvodů již natolik zakořeněna, že nestojí za to být v opozici a prosazovat vědomí nerozlučitelnosti ve společenských normách, jakož i v civilní legislativě. Naopak, stojí to za to!“ Pak Svatý otec dodal, že „podstatné svědectví hodnoty nerozlučitelnosti je dáno manželským životem, věrností k jejich svazku skrze radosti a strasti života.“ „Hodnota nerozlučitelnosti nemůže být brána jako předmět prostého, soukromého rozhodnutí: tato hodnota se dotýká jednoho ze základních kamenů celé společnosti.“

K silné opozici ke všem zákonným a administrativním opatřením, která uvádějí rozvod nebo která dělají z rozvodu něco podobného fakticky existujícím soužitím, i soužití homosexuálů; musíme připojit princip, který bude rozšířen ve všech právních opatřeních: vyzvednutí sociálního uznání pravého manželství v oblasti právního systému, který, bohužel, dovoluje rozvod. Na druhou stranu, civilní právníci musejí odmítnout osobní postoj, který by mohl být chápán jako spolupráce s rozvodem. Pro soudce toto může být velmi obtížné, protože právní systémy neuznávají závazek svědomí, který by je zprostil povinnosti vynést rozsudek. I přestože existují vážné a dobře podložené důvody, soudci se mohou chovat podle tradičních principů ve skutečné spolupráci se zlem. Ale musejí také najít účinné prostředky k upřednostnění manželského svazku, zejména moudře vedenému smíření. Právníci, jako nezávislí profesionálové, řekl na závěr Svatý otec, „musejí vždy odmítnout užít svou profesi k cílům, které jdou proti spravedlnosti, jako například rozvod. Mají spolupracovat v procesu jenom v tom případě, když takové působení nemá za cíl zánik manželství, ale mají jiné legitimní cíle.“

Nový seznam světců

Nový oficiální seznam světců katolické církve byl po 35leté práci představen ve Vatikánu v závěru loňského roku. „Martyrologium Romanum“ (v latině) uvádí pro každý den roku příslušné světce, blahoslavené, mučedníky nebo anděly, kteří jsou připomínáni při modlitbách a bohoslužbách daného dne. Mezi 6.538 záznamy se nacházejí i postavy světců, pro které existuje jen místní, církevně uznávaný kult. Vyhotovení nového martyrologia bylo nezbytné, protože od posledního závazného vydání v roce 1956 přibýly dva tisíce blahoslavených a světců. Oproti dřívějším vydáním - první pocházelo z roku 1583 - byly jednotlivé texty značně kráceny. Z přehledu byly odstraněny některé postavy světců, jejichž existenci nebo tradici uctívání nebylo možno historicky doložit. ČBK

Srdečné blahopřání

*20.února 2002 se dožívá
významného životního jubilea*

75 let

Eda Vedral

Hojnost Božího požehnání, dobré zdraví,
stálý životní optimismus
i dostatek pěnivého moku
a všechno nejlepší do dalších let
ze srdce přejí

milovanému muži
manželka Alice

drahému tatínkovi a dědečkovi
děti Alička, Edward, Marie, Ludmila, Pavlína,
Blanka, Albínka a Dana s rodinami

svému šerifovi
trampové z T.O. Dálava

k blahopřání se připojují
bratři a sestry
z Československého Orla v exilu
a Fr. Dušan Hladík a všichni přátelé
z České misie v Chicagu

SPOLEČNOST PRO VĚDY A UMĚNÍ

SVU Chicago

zahajuje svou činnost v roce 2002 přednáškou

v pátek 15.února 2002 v 7:30 večer
v budově Ústředny Moravských Spolků,
2140 S. Wesley, Berwyn.

Hostujícím řečníkem je

VERA E. SOVA, MBA,

Certified Nutritionist

Manager Fruitful Yield, Lombard

Promluví na námět:

**NATURAL SUPPLEMENTS AND
OPTIMAL HEALTH**

Ms. Sova ráda zodpoví dotazy v češtině či angličtině
při debatě, která bude následovat po přednášce.

**Členové i přátelé SVU jsou srdečně vítáni na tento
zajímavý a poutavý večer 15.února 2002.**

Dobrovolný dar \$3.00

Věra Rokničová - Jednatelka SVU Chicago

Moravian Cultural Society

presents its

St. Joseph's Day Dance

on

Saturday, March 16, 2002

7:30 p.m.

Sokol Berwyn - Slavsky Hall

6445 West 27th Place

Berwyn, Illinois

Music by

Joe Polach's St. Louis Czech Express

Donation: \$ 10 per person

Reservation & info:

Call Rosemarie Pritasil (630) 325-3873

Svec & Sons

Funeral Home

Owned and Operated by the Svec Family since 1915

6227 WEST CERMAK ROAD, BERWYN, IL 60402

Private Parking

(708) 484-2050

(773) 242-2027

Zde mluvíme také česky

Robert Vlach

Právní služby

1. dopravní přestupky včetně
2. jízdy v opilství
3. suspenze a revokace řidičského průkazu
4. bankroty
5. kup a prodej nemovitostí
6. rodinné záležitosti, pozůstalosti
7. emigrační záležitosti
8. trestní právo

Mluvíme česky

6904 W. Cermak Road

Berwyn, IL 60402

Tel. (708) 795 - 4400

Prodejna českého křišťálu a porcelánu

Vám nabízí

tradiční český broušený křišťál
růžový porcelán
karlovarský porcelán
sklo s dekorem „vysoký smalt“
exkluzivní sklo v limitovaných sériích
doplňkové zboží a miniatury

CRYSTAL STARS INC.

Český křišťál a porcelán

131 S. Northwest Hwy

Park Ridge

(Northwest Suburb of Chicago)

IL, 60068

Tel: (847) 696 - 0035

Můžete nás navštívit na naší webové adrese:

www.czechcrystalonline.com

ČESKÁ MISIE

ve spolupráci s

Československým ORLEM v exilu

srdečně zve všechny

krajany a věřící na

Duchovní cvičení

na téma

Eucharistie zdroj

milosti a radosti

v sobotu 23. a v neděli 24.března 2002

vždy v 10.00 hod. dopoledne

ve farním sále Panny Marie Svatohorské

2414 South, 61st Avenue, Cicero, IL 60804,

která povede

Fr. Leo Kuchař z Vídně

Úmrtní oznámení

Oznamujeme všem přátelům
smutnou zprávu, že 28.ledna 2002
zemřel náš drahý manžel,
tatínek a bratr, pan

Josef Homola

Narodil se 16.září 1924 ve Velkém Meziříčí na Moravě. Za 2.světové války byl nasazen do německé armády, odkud přeběhl k Angličanům a bojoval jako parašutista. Po válce se vrátil do vlasti a oženil se a po roce 1948 odešel s manželkou Annou za svobodou do Německa, kde se jim narodila dcera Anička. Nakonec rodina emigrovala do Austrálie. Zde pracoval celý život jako kuchař a řezník.

Mše svatá za spásu jeho duše bude obětována
v sobotu 9.března 2002 v 6.15 hod. večer
v kostele Panny Marie Svatohorské v Ciceru.

Děkujeme všem, kdo si na něj vzpomenou v modlitbě.

Jménem zarmoucené rodiny

Anna Homolová – manželka

Anička Rowe, dcera s manželem Arturem v Austrálii

Marie Temeova, sestra s rodinou
v České republice

Milo Homola, bratr s manželkou Jarmilou
ve Willowbrook v USA

Vroucí vzpomínka

*Před čtyřmi lety na Boží zavolání opustila náš rodinný
střed moje drahá manželka, maminka našeho
jediného syna, sestra, švagrová, snacha a teta, paní*

Marie P. Solfronková

učitelka z Kensington, Maryland

Narodila se v Horovcích na východním Slovensku.

Do USA přišla hledat svobodu v roce 1966.

Zemřela doma 25.ledna 1998,

právě den po svých ještě mladých narozeninách.

Její tělesné pozůstatky jsou pohřbeny na zdejším
katolickém hřbitově „Gate of Heaven“ v Kensington, MD.

*Děkujeme všem, kdo si na naši drahou zemřelou
s námi vzpomenou v modlitbě.*

Václav Solfronk, manžel

syn Marek s manželkou Megan a synem Nikolas
a všichni příbuzní a přátelé v USA,
Německu, na Slovensku a v Čechách

„KARLIN WEDNESDAY DANCES“

admission only \$ 2 at the door

“2002”

“Czech food” from 5.30 - 7.30 PM

call for reservations: 216 - 661 - 4726

Dancing from 7.30 - 10.30 PM

**Karlin Hall and Club 5304 Fleet Ave,
Cleveland, OH**

For details call: 216 - 883 - 4760

February

6: JOHN PASTIRIK

13: ASH WEDSDAY - NO MUSIC

20: AL MACHUSICK

27: WAYNE TOMSICK

March

6: FRANK MORAVCIK

13: NORTHERN OHIO B.B.

20: ST. JOE PARTY

HRONEK CZECH BAND

27: HOLY WEEK - NO MUSIC

George Schubert Funeral Homes

6507 West Cermak Road
60402(708) 484-6310

Berwyn, Illinois
FAX (708) 484 0158

Hledám ke spolupráci
účetní

se znalostí Quick Books a
daňových přiznání korporací.

Znalost jazyka českého
a anglického nutná.

Práce na part time.

Tel. 773 - 283 9084

Jarmila

Z HÁJEMSTVÍ TÓNŮ A SLOV

KAREL BOLESLAV JIRÁK (1891 – 1972)

Umělec odsouzený k údělu exulanta

Před třiceti roky, dne 30. ledna 1972, ukončil svou bohatě naplněnou životní pouť umělec a člověk velikého formátu - K. B. Jiráček. Plně čtvrtstoletí svého čínorodého života strávil v chicagském exilu, kde zemřel ve věku 81 let.

Jiráčkovo mnohostranné akademické vzdělání, světově široký kulturní rozhled a mimořádné jazykové znalosti mu otevřely cestu do mladé umělecké společnosti, zejména v Praze. Hudební tvůrčí aktivita byla od samých počátků jeho kariéry provázána činností literáta a hudebního kritika. Již jako osmnáctiletý psal do „Venkova“ a postupně do „Samostatnosti“ a „Moderní revui.“ Jeho kritické a polemické stati na stránkách hudebního týdeníku „Smetana,“ spolu s jeho skladatelskými prvotinami vzbudily pozornost skladatele Josefa Suka a dalších představitelů soudobého hudebního života. Iméno K. B. Jiráčka se objevuje ve spojení s elitou českých skladatelů již od roku 1912, kdy mu bylo pouhých 21 roků.

K. B. Jiráček byl žákem Vítězslava Nováka v Praze a J. B. Foerstra, u kterého studoval ve Vídni. Ve svých počátečních skladbách byl poznamenán zejména vlivem Zdeňka Fibicha. V Hamburku dokončil svou první symfonii (z celkového počtu šesti) a ta už nesla zřetelný vliv Gustava Mahlera. Pokoušet se o chronologický výčet všech Jirákových skladeb, které končí opusovým číslem 94, by daleko přesáhlo rozměr naší vzpomínky. Snažit se o jejich hodnocení po hudebně odborné stránce by bylo od hudebního amatéra dokonce jistým druhem arogance. To ponechme početné plejádě muzikologů, hudebních historiků a kritiků, pro které byl až do nedávná Jiráčekův kulturní odkaz zemí nepoznanou a v určitém dlouhém období dokonce přísné tabu, respektované většinou lidí bojácných a snadno přizpůsobivých.

Při vzpomínce na K. B. Jiráčka není možné se nezmínit o jeho významné činnosti dirigentské. Již v roce 1921 jako třicetiletý se stal dirigentem orchestru České filharmonie a zastupoval jejího šéfa, Václava Talicha. Ten v té době trávil celé měsíce v zahraničí jako hostující dirigent ve Skotsku, Švédsku

a jiných zemích. V období mezi dvěma světovými válkami prezentoval K. B. Jiráček své dirigentské umění v desítkách evropských měst a v jeho repertoáru nikdy nechyběla díla českých skladatelů. K. B. Jiráček se stal průkopníkem zejména hudby Sukovy, Janáčkovy, Bohuslava Martinů a dalších současníků.

Jako profesor skladby na Pražské konzervatoři K. B. Jiráček odchovával celou řadu později významných skladatelů, z nich ti nejznámější jsou Jaroslav Ježek, Iša Krejčí, Klement Slavický a Miloslav Kabeláč.

Od roku 1930 do konce války, t.j. měsíce května 1945 se Jiráček téměř plně věnoval vybudování dokonalého hudebního odboru Čs. rozhlasu. V tomto období patnácti let na delší čas suspendoval svou činnost skladatelskou a pedagogickou. Přes všechny Jiráčkovy nesporné zásluhy o docílení technicky a umělecky dokonalého vysílání Čs. rozhlasu, právě v této oblasti se dočkal nejčernějšího nevděku. V květnu 1945 skupina komunistických denunciantů v Čs. rozhlase označila K. B. Jiráčka, svého šéfa, za „asociála“ (tehdy to bylo časté a oblíbené osočení) a za osobu ne dosti vlasteneckou v období nacistické okupace. K tomuto nařčení se připojili i členové České filharmonie. (Ostatně v téže době byl Václav Talich obviněn z kolaborace).

Pro ilustraci této doby morálního chaosu a bezpráví je na místě uvést jeden případ za tisíce podobných, případ zkoušky charakteru v souvislosti s osobností K. B. Jiráčka. Hudební vědec, Dr. Mírko Očadlík, oddaný žák Zdeňka Nejedlého, byl po řadu let zaměstnán v Čs. rozhlase jako podřízený pracovník programového ředitele K. B. Jiráčka. Na základě falešných nařčení byl K. B. Jiráček propuštěn z Čs. rozhlasu a jeho podřízený, Dr. Očadlík, který se přidal na stranu Jiráčkových nepřátel, byl odměněn povýšením na uvolněné ředitelské místo. Na začátku války Dr. Očadlík napsal pro edici „Malé monografie“ stať o svém nadřízeném, K. B. Jiráčkovi. Bylo v ní tolik kladného uznání a chvály, snesené na osobnost K. B. Jiráčka, že ten se musel při své vrozené skromnosti při čtení Očadlíkovy chvalozpěvu nutně rdít.

V roce 1961 vyšlo v nakladatelství Panton

Karel Boleslav Jiráček

třetí vydání Očadlíkovy „Světla orchestru“ se zaměřením na českou hudbu. V celé knize o šesti stech stranách se nikde nevyskytuje jméno K. B. Jiráčka. Snad to tak bylo lepší, neboť autor věnoval své dílo „Brigádám socialistické práce - v první den třetí československé přelomky.“ (Nemohl jsem odolat a připsal jsem v barvě rudé k této uvědomělé dedikaci: Ať si soudruzi brigádníci počtou!).

Někdy v polovině padesátých let poslal Dr. Očadlík K. B. Jiráčkovi do Chicaga několik dopisů, z nichž nebylo úplně jasno, zda se chtěl omluvit za své činy v minulosti anebo, zda je napsal na příkaz „vyšších autorit.“ Nicméně, K. B. Jiráček mu ve své velkorysosti odpovídal, nikoliv však bez výřtu všech křivd a bezpráví, jichž se na něm soudruzi dopustili.

Náplň Jiráčkova čínorodého života byla natolik intenzivní a různorodá, že mohla u mnoha lidí snadno vyvolávat závist i různé komplexy méněcennosti. Kromě tvůrčí činnosti umělce, učitele a literáta, Jiráček vynikal

svou schopností organizační. Byl spoluzakladatelem Čs. sekce Mezinárodní společnosti pro soudobou hudbu a z jeho podnětu vznikla instituce OSA - Ochranné sdružení autorů. Práce v Čs. rozhlasu však zůstane navždy v popředí Jirákových úspěchů a zásluh.

V roce 1923 K. B. Jirák publikoval svou významnou skladbu, klavírní cyklus „Na rozhraní“, op. 24. Dvaatřicetiletý skladatel tehdy dospěl k životnímu mezníku, v němž se vyrovnával se svým dosavadním hudebním projevem mladého umělce a rozhodl se pro cestu hledání nového osobitého kompozičního stylu. Bylo to rozhodnutí svobodné a týkalo se jen oblasti ryze umělecké.

Druhým rozhraním umělcova života se stal rok 1947. Tady už nešlo o pouhý akademický problém ve spojení s hudbou, ale o základ samotné existence. K. B. Jirák byl po propuštění z Čs. rozhlasu dva roky bez zaměstnání a byla mu znemožněna jakákoli činnost, a to nejen v oboru hudby. Bylo to období krivých nařčení, falešných obvinění a zastrasování. Komunistická „novinka“ – všemocné „Akční výbory“, odesílaly na adresu K. B. Jiráka hanebné dopisy, podepsané těmi, kteří se do nedávna tvářili jako přátelé. Patřili mezi ně především skladatelé M. Barvik, V. Dobiáš a Jan Kapr jako představitelé pozdější rudé kulturní epochy. K. B. Jirák se stal obětí bezohledné politické persekuce. Je stěží uvěřitelné, že tento druh teroru se mohl dít už v době před komunistickým pučem.

Jaro 1947 však přineslo do života K. B. Jiráka osudový zlom a v beznadějně situaci se udál téměř zázrak. K. B. Jirák byl pozván chicagskou „Roosevelt College“ do Spojených Států, aby zde vyučoval oboru skladby. Jeho pověst vynikajícího hudebního pedagoga tu byla zřejmě známá.

Za necelý rok po Jirákově příjezdu do Chicaga se komunisté doma násilím uchopili moci a celá země teď byla vydána na pospas zvůli a teroru Stalinových „učňů“, vyškolených v Moskvě. To byl únor 1948, největší vítězství dělnické třídy. Za této nové politické konstelace byl K. B. Jirák vyloučen ze Syndikátu českých skladatelů a veškeré jeho hudební a literární dílo bylo dáno „na index.“ Za těchto okolností bylo K. B. Jirákově zřejmé, že toto „rozhraní“ má jen jedinou cestu a ta se nalézá ve svobodné Americe. Cesta zpět do vlasti zůstala na dvě desetiletí uzavřena.

K. B. Jirákově byl jistě dobře znám osud ruského kolegy – skladatele Sergeje Prokofjeva. Ten žil v letech 1918–1933 v Americe a ve Francii, z toho v Paříži samotně strávil 11 let. Nostalgický stesk po ruské zimě a nepochybně také vábívé sliby bolševických agentů přivedly Prokofjeva k osudnému ná-

vratu. V roce 1933 se vrátil do sovětského ráje, z nějž se po roce 1938 již nikdy nedostal za hranice a zemřel 1953 jako dvašedesátiletý. Jeho skladby z období teroru a čistek, jako „Kantáta k XX. výročí Velké říjnové revoluce“, „Zdravice“ a opera „Příběh opravdového člověka“ napovídají, že byly napsány na objednávku nebo dokonce na příkaz komunistické partaje.

Mistr K. B. Jirák žil od roku 1947 v bezpečí amerického exilu, ve svobodném světě. Ten mu umožňoval profesionální činnost, kterou celý život miloval, mohl vyučovat hudbě na konzervatoři a podle své chuti umělecky tvořit. Jirákův život v Americe by pro něho nebyl snadný, kdyby se měl potýkat s úskalími života exulanta sám, bez účinné opory starostlivé ženské bytosti. Znovu však šťastným řízením osudu se podařilo Jirákově přítelkyni, slečně B. Benešové, opustit zemi, kontrolovanou v té době již komunisty. Paní Blanka Jiráková často s dojetím vzpomíná na Štědrý den 1947, kdy vystoupila z letadla v New Yorku a jen stěží mohla uvěřit, že stojí na půdě svobodné země. Přilet do Chicaga s dvoudenním zpožděním, způsobeným sněhovou bouří, jen nepatrně oddálil nastoupení společné cesty životem, která se stala téměř idylickým spřízněním duší. V dalších letech si manželé Jirákovi dopřáli mnoho cest automobilem po celém americkém kontinentě, při nichž se paní Blanka osvědčila jako spolehlivá řidička. Později Jirákovi často o prázdninách zavítali do jimi oblíbených zemí v Evropě, kde profesor Jirák uplatnil své bohaté jazykové znalosti.

Příjemné domácí a společenské prostředí pomáhali vytvářet Jirákové rodině jak přátelé, tak mnozí studenti hudby, žáci K. B. Jiráka. Jedním z nich byl Jirákův student Jeroným Zajíček, jenž našel cestu k poznání nitra svého učitele. U profesora Jiráka existovala totiž jistá povahová uzavřenost, o níž se na několika místech zmiňuje Blanka Jiráková ve svých „pamětech.“ V přátelském vztahu profesora Jiráka a jeho žáka, Jeronýma Zajíčka, sehrála důležitou roli skutečnost, že ten byl jako student pražské konzervatoře vyloučen ze studií z politických důvodů a že jeho otec byl po únorovém puči komunisty popraven. Do okruhu Jirákových přátel patřili významní hudebníci jako Rafael Kubelík, Rudolf Firkušný, Boleslav Martinů a mnozí další.

Po čtvrtstoletí šťastného soužití s chotí Blankou zastihla K. B. Jiráka smrt uprostřed jeho nikdy neustávající činnosti. Krátce před tím ještě dokončil práci na anglické učebnici hudební teorie. Stalo se to v prostředí vřelého a šťastného domova, i když v cizí, vzdálené zemi. Při úvaze, jak mohl být život

K. B. Jiráka v komunistické vlasti nešťastný ve srovnání se životem ve svobodné zemi, lze pokládat závěr Mistrova života za příznivý „happy end.“

Krátce po sametové revoluci, při jedné z našich cest do staré vlasti, mi někdo z přátel věnoval číslo „Gramorevue“, v níž upoutal naši pozornost článek J. Havlíka nadepsaný *Světání pro K. B. Jiráka*. Dovolíme si vypůjčit název zmíněného článku pro závěr své vzpomínky na K. B. Jiráka.

Rád bych navázal na optimistický výhled zmíněného článku a vyjádřil svou víru ve vzkříšení hudebního odkazu K. B. Jiráka. Je ostatně na čase, aby se milovníci vážné hudby konečně dočkali možnosti slyšet Jirákovy význačná díla v živém provedení i v nahrávkách. Mám na mysli především obě velké symfonie V. a VI. Symfonické variace. Requiem a mnoho dalších skladeb, které mohou obohatit repertoár velkých orchestrů i interpretů komorní hudby.

Kredit za obrození Jirákovy díla bude patřit především paní Blance Jirákové, jeho neúnavné propagátorce. Ta po smrti svého manžela, kterého po celý život zbožně obdivovala, zasloužila všechna léta svého vdovství usilovné snaze zachovat veškeré písemné doklady z Jirákova celoživotního odkazu. Jedná se nejen o nespočetné materiály hudební, ale také o tisíce dopisů, které jsou cennými doklady o převratné době, v níž K. B. Jirák prožil 81 let své plodné existence. Pro paní Blanku se tento cíl stal osudovým životním posláním. Při jedné ze svých návštěv Prahy se manželé Jirákovi setkali s hudebním vědcem Dr. Milanem Kunou, který je vyhledal a projevil nevšední zájem o Jirákův hudební odkaz. Po Mistrově smrti paní Blanka zůstala ve spojení s Dr. Kunou, jenž se ujal Jirákovy pozůstalosti s příslibem, že veškeré materiály, které převzal, prostuduje a použije jich jako podklad k napsání biografické monografie o životě a díle Karla Boleslava Jiráka.

V této době je dílo Dr. Kuny již ve výhledu a bude to bez nejmenších pochyb dokument nesmírně cenný a s ohledem na Jirákův všestranně bohatý život i čtenářsky zajímavý. Vezmeme-li v úvahu dosavadní hudebně vědecké práce Dr. Kuny, zejména jeho záslužné dílo – soubor korespondence Antonína Dvořáka, pak je tu spolehlivá záruka, že životopisná práce, věnovaná K. B. Jirákově, se stane podnětným kulturním přínosem.

Tuto vzpomínku na profesora Jiráka připravili z dostupných písemných zdrojů, z eseje „Americká léta K. B. Jiráka ve vzpomínkách Blanky Jirákové“ a v neposlední řadě z jejího autentického ústního podání Vlasta & Eva Folkeovi.

Postní doba

Pokračování ze str. 3

před svatostánkem jsou vhodnými pobožnostmi, aby se člověk prakticky naučil přemýšlet o veliké Boží lásce. Poté jistě krásně vyzní obnova křestního slibu a jásavé aleluja. Proto se můžeme setkat i s myšlenkou, že doba postní je dobou 40 dnů u Ježíše, Boha lásky.

Vratme se však ještě k Popeleční středě. Kněz po evangeliu a homilii žehná popel z loňských kočiček a modlí se: „Ať konáme opravdové pokání po celý půst, abychom s čistým srdcem mohli slavit velikonoce.“ Kněz pak pokropí svěcenou vodou popel z ratolestí posvěcených loni na Květnou neděli a jednotlivě jim označuje přítomné. Přitom může používat slovního doporučení, který připomíná vyhnání prvňáků z ráje: „Pamatuj, človče, že jsi prach a v prach se navrátíš“ nebo pronášet Ježíšovu programovou výzvu: „Čiňte pokání a věřte evangeliu.“

Slova: „Pamatuj, človče, že jsi prach...“ nám připomínají kostlivce v pozadí masopustních neboli předpostních zábav. Popeleční středa může na někoho působit jako hlas umíráčku, který odzvuňuje všem radovánkám. Církev nám připomíná poslední věci člověka právě na počátku svatopostní doby. Ve středověkých klášterech se po celou dobu postní konávaly ve středu a v pátek průvody do klášterní krypty. Mnichové se zde modlivali hodinky za zemřelé. Jeden král (Filip II. Španělský) před smrtí připomínal svému synovi: „Synu, tak končí sláva světa; koruna spadne co nevidět z mé hlavy, smrt mi ji vezme a dá tobě; jednou spadne také z tvé hlavy jako teď z mé hlavy. Mé dny jsou sečteny..., tvé dny jsou také určeny.“

V době postní, kdy si připomínáme pomíjivost našeho pozemského života, také pamatujeme na naše zemřelé. Učíme se samozřejmě také pokoře: „Co je člověk? Prach a popel.“ - Ale před námi je věčný život naší nesmrtelné duše, vykoupené Ježíšem Kristem.

Díváme se často na hodiny nebo hodinky, jindy se ptáme: „Prosím tě, kolik je hodin?“ Jednou odbije naše poslední hodina. Hodiny budou tikat dále, ale nás zde již nebude. Proto mi dovozte, abych vám připomenul slova mladého 24-letého básníka, Jiřího Wolker, odpočívajícího na hřbitově v Prostějově: „Až zemřu, nic na tom světě se nestane a nezmění; jen několik srdcí se v rose zachvěje jak k ránu květiny.“

Proto i my počátkem svatopostní doby si položíme otázku: „Čím chci být v těchto dnech?“ Kéž si odpovíme: „Jiným člověkem. Tím celým.“

Doba postní, která náleží k době velikonoční nás naplňuje touhou po dosažení spojení s Kristem. Je nutné setkávat se s Ježíšem Kristem v jeho slově, modlitbě, i ve svatém přijímání, aby naše velikonoční radost stále naplňovala naše srdce, abychom ji nesli i do všedních dnů... i všem našim bližním.

Přeji vám všem radostné prožití každého dne ve společenství s Ježíšem Kristem.

Doc. ThDr. František Janhuba

In memoriam

JUDr. Jan Antonín Drost

19. ledna 2002 zesnul ve věku 92 let Dr. Jan Antonín Drost, otec zdejšího honorárního konzula České republiky Dr. George Drosta.

Jeho životní osudy se prakticky kryjí s osudy prvních politických uprchlíků - exulantů, kteří museli opustit Československo po uchvácení moci komunisty v roce 1948. Jako právník měl v první republice význačné postavení - po vystudování Masarykovy university v Brně, když pracoval v advokátní kanceláři českého vlastence a politického pracovníka Aloise Pražáka. Za mobilizace v r. 1938 byl plukovníkem v čsl. armádě. Za nacistické okupace se také angažoval za židovské klienty, takže v r. 1944 byl zatčen a měl být poslán do koncentračního tábora. Podařilo se mu ale utéci a skrývat se až do konce války v r. 1945. Protože se neskrýval s odpořem ke komunismu, upadl u komunistů v nemilost a po zveřejnění, že má být zatčen, uprchl v r. 1948 do Rakouska. Později se mu podařilo dostat za sebou manželku i dva syny.

V r. 1950 celá rodina vyemigrovala do USA a usadila se v Chicagu. V té době americké instituce neuznávaly jakékoliv vzdělání uprchlíků a tak pan Jan A. Drost ve svých 40ti letech začínal od piky v továrnách: nejdříve čistil stroje v závodě masného průmyslu, později zase sestavoval piána. Pak se stal administrátorem St. Paul's United Church of Christ. Po večerech se ale dal do studia na John Marshall Law School v Chicagu, na které v r. 1961 - tedy ve svých 51 letech - graduoval. Vzhledem ke své legální expertize, včetně evropské, se stal právním zástupcem rakouského generálního konzulátu v Chicagu. V r. 1974 byl vyznamenán rakouskou vládou Golden Badge of Honor; v r. 1994 byl jmenován význačným absolventem Masarykovy university v Brně v České republice. Byl rovněž předsedou organizace pomáhající dětem s emocionálními problémy a těžkostmi v učení se Uhlich Children's Home. Ještě před svou smrtí dokončil knihu o svých životních osudech, kterou nazval „Přežil jsem.“ Je určena především rodině. Po celý svůj život v cizině zůstal vlastencem a národovcem.

Pozůstalé rodině vyslovujeme hlubokou soustrast!

Čest budiž jeho památce!

uložil Bruno Borgoviec za pomoci polského vězně holiče esesáků, byla vložena do neohoblované truhly a zavezena do kremační pece k spalení.

A tak na rozdíl od miliónů zničených lidských bytostí v Osvětimi, jediné tělu pátera Maxmiliána Kolbeho se dostalo cti, že dostalo rakev a mělo zdání pohřbu.

To je v podstatných rysech historie toho, který jednoho dne v sále Niepokalanowa řekl svým mladým spolubratřím: »Požaduji od vás, abyste byli svatí, velcí svatí! Cože? Vy se tomu divíte? Ale, moji drazí, svatost není luxus, je to jednoduše povinnost. Je to Pán Ježíš, který to řekl: »Buďte dokonalí, jak je dokonalý váš otec, který je v nebesích. A pak, nevěřte, že je to věc velmi nesnadná. Ve skutečnosti je to otázka počtů. Hned vám to ukážu a napíšu vám na tabuli matematickou formuli svatosti. Uvidíte, jak je to jednoduché! Kdo mi dá kousek křídý? Děkuji.«

Přiblížil se k tabuli a napsal: $v = V$.

»To je matematická formule. Je to jasné, či ne? Malé »v« je moje vůle, velké »V« je vůle Boží. Když se tyto dvě vůle položí napříč, je z toho kříž. Chcete ten kříž odstranit? Pak ztotožněte svou vůli s vůlí Boží, která chce, abyste byli svatí. Je to jednoduché, či ne? Není třeba nic jiného než poslechnout!«

Konec románu na pokračování: Kronika jednadvaceti dnů.

světlovlasých bratří, kteří zahrabaní do práce obývají Niepokalanów, dejte drobné bratry s černými vlasy, krátkými nohama, s líbeznými mandlovými očima: máte Mugenzai no Soňo »Zahradu Neposkvrněné« z roku 1931: dům sloužící jako noviciát pro domorodce, kaple, pavilon pro tiskárnu, ve kterém jsou sazárna, rotačka, stroj na skládání a na sešívání, kabina elektrické centrály pohánějící všechny stroje, prostorný sál, který pojme zástupy pohanů při náboženském poučování a biografických představeních.

Vložte nyní do tohoto prvního jádra japonské Zahrady Neposkvrněné všechnu tvůrčí životnost Niepokalanowa a máte ponětí o tom, jaký to byl úžasný rozvoj Armády neposkvrněné Panny v Japonsku v Nagasaki a v jiných městech. Přidejte k tomu ještě to, že v roce 1931 časopis měl náklad 50 tisíc výtisků, a už tehdy byl tedy nejrozšířenější ze všech periodických katolických publikací, tištěných v pohanské zemi.

Byl to rok neuvěřitelné námahy, onen 1930-31, kdy prakticky páter Kolbe byl na všechno sám se svými vlastními silami. Vysilující oběti, hluboké trpkosti, nemožná strava, strašný stesk po daleké vlasti mu odloudily téměř všechny spolubratry, co si s sebou přivezl z Polska.

»Ale za jednoho, který ztratí odvalu a uteče - řekl Maxmilián - dva nastupují do boje« a na místo několika polských bratří měl stále početnější skupinu japonských bratří.

Potom se kritizovala volba místa.

»Je to tak z ruky! Místo je sice čarokrásné, o tom není pochyby, ale nedostupné, v polovině hory, daleko od středu města Nagasaki ...«

Ale na kritiku páter Kolbe jen odpovídal svým úsměvem a pokýváním hlavou. Neuplynulo mnoho let a volba místa se ukázala velmi vzácná: Když se na Nagasaki snesla atomová apokalypsa, celé město bylo smeteno s povrchu země. Ale nahoře, na svahu Hikosanu, Mugenzai no Soňo zůstalo téměř nedotčeno; jen několik oken se rozbilo, ale žádný z obyvatel neutrpěl nejmenší škodu ...

Maxmilián Kolbe měl namířeno do Indie. Ale se svými silami byl už u konce a tak se musil vrátit r. 1936 do Niepokalanowa, kde před několika lety zemřel jeho bratr páter Alfons Kolbe a byl nahrazen v ředitelství jiným páterem. I když jeho zdravotní stav byl zoufalý, provinciální kapitula ho jmenovala kvardiánem v »městě«.

Zatím z Berlína temná mračna, předzvěst pohrom, se stahovala na obloze Evropy. Přesto páter Kolbe se staral jen o to, jak prožít přítomný okamžik k slávě Boží, a vložil se do tvořivé činnosti se závratným rozmachem. Zatímco kul plány na stavbu letiště, odkud by se konaly lety do všech »měst Neposkvrněné« v různých zemích, postaral se o sestavení výborné vysílací stanice a začal s prvními seznamovacími schůzkami, aby si získal nejlepší polské herce té doby s přesným úmyslem pustit se do výroby katolických filmů ve velkém měřítku.

Ale počátkem září 1939 začala s nebe houfně přšet smrt a ve stínu letounů

Stukas Attilovy nacistické ocelové hordy postupovaly kupředu, lámaly každý odpor a ničily ohněm každou věc.

Také Niepokalanów byl zasažen bombami. Páter Kolbe ihned hleděl zachránit své bratry a poslal je každého do vlastní rodiny. Zůstal na místě jen s malým stádečkem těch nejprvnějších zakladatelů »města«.

Avšak 19. září přepadly Niepokalanów první útočné čtyři esesáku.

»Alle raus!« (všichni ven!) to zařval velitel povel.

Vytáhli je všechny ven, nastrkali je do několika dobytčích vozů a odvezli do koncentračního tábora v Amtitz.

To, co vykonal páter Kolbe v onom táboře, by zasluhovalo zvláštní vyprávění. Stačí připomenout jen malý úryvek ze svědectví jeho druha z vězení, jistého Juraszka: »Jedné noci jsem se náhle probudil a cítil jsem, jak mě někdo opatrně přikrývá. Byl to otec. Vždycky, když si na něj vzpomenu, musím plakat. Pozoroval jsem, že část svého přidělu tajně přenechával svému spolubratru, který trpěl hladem víc než druzí: a přiděl, co nám dávali, byl tak malý, že jedině srdce matky mohlo mít sílu ještě ho zmenšit.«

Na svátek Neposkvrněného Početí je znenadání nechali odejít. Páter Kolbe se bez otálení vrátil do Niepokalanowa. Našel je úplně vyloupené.

V následujících dnech spatřil své spolubratry se vracet jeden po druhém ze všech končin zrušované země.

»Modleme se - řekl jim - a s láskou přijmeme všechny kříže a milujme svého bližního bez rozdílu, přátele i nepřátele ...« a zavedl v Niepokalanówě ustavičné klanění.

Ale 17. února 1941 mladičský fráter, celý postrašený spěšně vtrhnul do jeho pokoje.

»Otče - vyrážel ze sebe s přerývaným dechem - přijeli ... černé auto ... jsou to oni ... Gestapo ...«

Přiběhli také ostatní.

»Dobře, moji synáčkové - řekl Maxmilián - já jdu. Neposkvrněná ...« ale nedořekl. Chtěl říci: ... mě volá. Přišla hodina rudého věnce.«

Bledý, vyhublý, téměř průhledný vyšel vstříc pěti obrovským pochopům.

»Pochválen buď Ježíš Kristus«, tak je pozdravil.

»Jsi páter Maxmilián Kolbe?«

»Ano, jsem to já.«

»Pojd' s námi!«

Černé auto je čekalo venku, zasmušilé jako pohřební vůz. Páter Maxmilián už se chystal do něj vkročit, ale pak se obrátil a svým laskavým zrakem objal naposledy své »město« a své syny.

»Poněvadž musím odejít, musíš nyní ty, moje mamušo, nastoupit na mé místo - řekl -. Buď ty kvardiánem tohoto svého panství, tvých oveček, tvých beránků, a jsou-li tu jací, i těch ubohých kozlů. Odevzdávám ti všechno.

Hrubě do něho strčili a nacpali ho dovnitř. Zabouchli dvířka a auto odjelo směrem k peklu v Pawiaku.

Postačí nám vypravování jedné epizodky, abychom si udělali představu, jaké útrapy musil páter Kolbe zakoušet v tom smutně proslulém vězení.

Jednoho dne Schaarführer SS konal přehlídku u vězňů. Když mu otevřeli kobku č. 103, pohled na řeholní hábit ho přivedl skoro k šílenství. Jako divoká šelma se vrhl na pátera Kolbeho, chytil jeho velký růženec, který mu visel na pásu, strhnul mu jej a podržel mu dřevěný křížek před očima a přitom na něho zařval, jako by zuřivě štekál: »Hlupáku! Blázne! Farářská svině! Ty tomu věříš?«

»Samozřejmě, že tomu věřím.«

Vrazil páteru Kolbemu silný pohlavek na levou tvář, pak na pravou tvář a z úst mu vyhrkla krev.

»Ještě věříš? «

»Samozřejmě! A jak!«

Lítaly další pohlavky s deštěm ohavných rouhání.

»Teď mi řekneš, zda ještě věříš, rozumíš?«

»Ano, věřím ještě víc!«

Tedy Schaarführer SS se na něho vrhl zatátými pěstmi a s výšky své dvoumetrové postavy ho mlátil a mlátil, takže z pátera Kolbeho zůstala na zemi jen hromádka bolestivého masa.

Když pak mučitel odešel a za pošklebků svého doprovodu zabouchl za sebou dveře, druhové v cele se s pláčem shlukli kolem toho zmučeného a ubohého těla; ale uslyšeli tichý hlas: »Moji přátelé, neplačte. Měli byste se radovat. Toto všechno je za duše ... Je to ke cti Neposkvrněné ...«

Ve dnech, co následovaly, dvacet bratří se nabídl jako rukojmí namísto pátera Maxmiliána, který následkem ran musil být odvezen do nemocnice ve vážném stavu se svým traumatickým zápalem plic. Jako odpověď, sotva se znovu postavil na nohy, gestapo ho naložilo se skupinou nešťastníků na dobytčí vůz na jeho poslední cestu. Bylo to do Osvětimi.

Co se stalo v táboře a potom v bunkru hladu, o tom už jsme vypravovali. Útěk vězně z bloku č. 14 ... Společný trest pod nelítostným červencovým sluncem ... Sadistický výběr deseti odsouzených na smrt... Zoufalství seržanta Galowniczka: Sbohem, sbohem, má ženo, sbohem, mé děti ... Oslňující záblesk neuvěřitelného úkonu lásky v temné noci nenávisti: »Chtěl bych zemřít na jeho místě... Má manželku, má děti ...« potom odchod do hrozného bunkru: »Má Paní, má Královno, má Matko, ó mamušo, dostala jsi svému slovu: je to právě hodina, pro kterou jsem se narodil;« a daleko za drátěným plotem zapadalo slunce do bažin a jeho západ dostal liturgickou barvu mučedníků. A doba mučednictví trvala pětsetčtyři hodiny agónie, třicet tisíc dvěstě čtyřicet minut hrozného utrpení, jednadvacet nekonečných dní hladu a žízně, bez jediného kousku chleba, bez jediné kapky vody ... Nakonec vrah v bílém plášti. A pak rudý věnec. 14. srpen 1941.

Po čtyřnadvaceti hodinách byl pátek, 15. srpen, svátek Nanebevzetí Panny Marie. Maxmiliánova mrtvola byla vyjmuta z lázní, kam ji předešlého dne

DOPISY A DOTAZY ČTENÁŘŮ

Vážená redakce.

Srdečně Vás pozdravuji a zároveň děkuji za Vaše pěkné psaní, které není jenom informací, ale i pěkným povzbuzením. Naše teta Blanka Pešková, která odebírá Hlasy národa je v pořádku. Zdravotně to celkem ujde. V únoru letošního roku by se měla dožít 88 let. Jediné co ji trápí je snad zhoršující se paměť, zapomínání. Vaše noviny jí příjemně krátí její podzim života. Zrak je sice horší, ale po absolvování oprací obou očí je celkem stabilizovaný, takže může číst, což je pro ni velmi důležité. Mějte se pěkně. Přeji Vám za sebe a celou rodinu spolu s tetou v novém roce především hodně a hodně zdraví.

Jana Šánková, Česká republika

Redakce Hlasů národa.

Děkuji Vám za zasílání Hlasů národa. Došla všechna čísla, ani jedno se neztratilo. Dnes Vám zasílám předplatné na další rok, co je navíc užijte na další vydání. O vánocích mi bylo 90 roků a děkuji Pánu Bohu za to. Ještě žiji v našem domě, dělám zahrádku a uklízím dům. Jde to však pomalu, už to není jako dřívě. Srdečný pozdrav zasílá

Jarmila Vales, Canada

Pane faráři, ctěná redakce.

Přeji Vám hodně zdraví a vše nejlepší do nového roku 2002. zasílám předplatné pro leteckou poštu. Váš časopis se mi moc líbí, je tam pro každého něco. Přeji Vám hodně předplatitelů na příští rok. Srdečně zdraví a děkuje

L. Strnadová, Canada

Milá redakce.

Boží požehnání, sílu do dalšího bouřlivého roku. Vaše generace s pomocí Boží si s TÍM musí poradit. Na nás starší 3 ismy je už moc: NACIS-, KOMUNIS- a teď TERORIS-

Karel Kříž, Colorado

Vážený Otče Hladíku.

Děkuji za zajímavé noviny Hlasy národa. Líbí se mi barevné obrázky českých světců a známých českých měst.

Rev. Milton M. Suess, Wisconsin

Vážená redakce.

Vaše noviny se mi líbí a doufám, že i nadále budete pokračovat v této záslužné práci. Ptáte se co by mohlo doplnit Vaše zprávy? Jako bývalý sportovec mám samozřejmě rád sport, kterého byste mohli otisknout více. Ano, sport z České republiky. V další Vaší práci Vám přeje mnoho úspěchů Váš čtenář

Jarda Fajkus, Illinois

Milý Otče.

Velice mě upoutal (a já se přiznám) i dojal článek „Žádná bolest se nesmí ztratit.“ Poradil jsem své sestře ve staré vlasti, aby ji prosila o její modlitby o uzdravení 29ti letého manžela její dcery, kterému nedávno vyoperovali rakovinový nádor. Moje sestra je z toho celá nešťastná. Měl jsem upřímnou radost, když jsem se dočetl, že biskup Gojdič a děkan Trčka byli prohlášeni za blahoslavené. Gratuluji Vám s jakou rychlostí jste to uveřejnil v Hlasech národa. Všem čtenářům přeji požehnaný nový rok..

J. N., Canada

Dotaz:

Jaké je Vaše mínění o knize Tomáše Kempenského „Následování Krista“? Jeden kněz mi tuto knihu doporučoval k dennímu rozjímání, ale já jsem ji shledala zastaralou a bez napojení na můj každodenní život. Myslíte, že nejsem na dostatečné duchovní úrovni, neboť on tvrdí, že kniha byla pokládána po staletí za jednu z nejlepších se svým obor.

(Čtenářka K. H. z Californie)

Odpověď:

Knih „Následování Krista“ byla opravdu knihou, jež byla pokládána za jednu z nejčtenějších po Písmu svatém, pojed-

návajících o křesťanské spiritualitě, od chvíle, kdy byla napsána na začátku 15. století. Byla vydána v mnoha jazycích a její blahodárný vliv na křesťanskou spiritualitu byl nesmírný. Tomáš Kempenský je jedním z nejdůležitějších zastánců tzv. „Devotio moderna“ (Moderní zbožnost), náboženského hnutí, jež převládalo od 14. do 17. století. Jeho obsahem byla zcela osobní zbožnost jednotlivce k Bohu v protikladu např. ke zbožnosti poutní. Byla pokládána tehdy za moderní, neboť kladla větší důraz na vnitřní život jednotlivce, na vnitřní meditaci než na spekulativní a filosofické zaměření spirituality předešlých století. Obzvláště zpochybňovala scholastické spekulace. Brala v potaz například, co prospěje promlouvat učeně o Nejsvětější Trojici a přitom neusilovat o ctnost pokory. Anebo přílišné zaangažování do světských záležitostí nás vystavuje pokušení a způsobuje nebezpečí pro duši. Převládá názor, že lidé, žijící ve světě, mají usilovat o dosažení křesťanské spirituality napodobováním klášterního života kontemplativní modlitbou a mnišským sebeumrtvováním.

Tento pojem duchovního života však byl v pozdějších stoletích změněn a to především vlivem sv. Františka Saleského, který ve své knize „Úvod do zbožného života“ zvané též Filothea (1609) v třetí kapitole uvádí, že je bludné tvrdit, že vojáci, řemeslníci, šlechtici a vůbec všichni žijící ve světě nemohou vést život křesťanské dokonalosti. Ostatně kanonizace světců ze všech druhů povolání jsou toho důkazem.

A tak nám kniha „Následování Krista“ může být solidní směrnicí pro duchovní život, ale musí být vyvážena a v některých bodech přímo opravena s poukázáním, že křesťanská dokonalost pro většinu z nás je vnitřně napojena na naše povolání, na naše vztahy s naším okolím a na plnění úkolu, který nám Boží prozřetelnost vyhradila v Církvi – Mystic-kém Těle Kristově.

(Odpověděl K. Chrobák)

Pište nám, ptejte se! Rádi Vám odpovíme a dopisy zveřejníme.

Vejvoda - to není jen Škoda lásky

Sága muzikantského rodu

Kdyby ty muziky nebyly, Už je to dávno, Muziko, muziko česká, Já ráda tančuju, Ty to víš, Snubní prstýnek, Ach bože, láska, Psaníčko po létech, Zelené háje, Kde jsi, mé mládí, Poslední táborák, Už kamarádi pomalu stárnem, Ještě tu poslední... Snad většina našich čtenářů zná uvedené písničky. Méně jich však asi ví, že všechny složil Jaromír Vejvoda. A letošního 28. března 2002 uplyne v řece času už 100 let od jeho narození.

V celém světě ho proslavila polka Škoda lásky. Právě před dvěma roky - 8. ledna 2000 - v přímém přenosu České televize získala prestižní ocenění Hit století. Není tedy vůbec náhodné, že stoleté jubileum tohoto slavného Čecha také letos Česká televize 12. ledna připomněla téměř hodinovým televizním dokumentem s prostým titulem VEJVODOVI.

Vznikl v tvůrčí skupině Radima Smetany a Vítězslava Sýkory. Autorem námětu i scénáře je Vladimír Branislav. Od toho jsme se dozvěděli, že chtěl přiblížit pět generací zbraslavského muzikantského rodu, který proslavila polka Škoda lásky. Tu zná, miluje - a mnohdy si i přivlastňuje - celý svět. Tvůrčí tým vedený režisérem Petrem Burianem působivě dokázal vrátit čas o mnoho let zpět.

Začínali jako hudci

Důležitým místem děje je Zbraslav. K ní náleží tradice rodů se jménem Vejvoda. Většina z nich měla vždy něco společného s muzikou. Ovšem ta neznamenal hlavní zdroj jejich obživy, tím bývalo řemeslo nebo živnost. Hudba vždy byla navíc jakýmsi přílepšením - a jistě i láskou (třebas venkovských) hudců. Zmíněný dokument přibližuje pět již známých generací tohoto rodu. Už v roce 1834 se objevuje jméno Josefa Vejvody. Tento zednický mistr měl pět synů, ze kterých vytvořil základ kapely.

Taktovku poté převzal syn Josef - i se živností stavitelskou. Připomíná ho také mnoho domů, které ve Zbraslavi postavil. Mezi nimi nechýbí ani dům na náměstí zvaný „Na Růžku“, ve kterém Vejvodovi bydleli od roku 1919. Měl i rodinnou restauraci a v sále pianino. A právě k němu v roce 1927 usedl Jaromír Vejvoda, který podědil taktovku jako zástupce třetí generace. Jak ve filmu říká vypravěčka Taťjana Medvecká: „Byl to právě onen mladý muž, který si přehrával hudební nápad, aniž mohl dohlédnout z úrovně svých pětadvaceti let, že právě složil světový hit.“

Byl to dar od Boha?

Ano, tak nenápadně se rodila Škoda lásky. Zpočátku však neměla slova. Autor na archivních záběrech vzpomíná: „Říkali jsme jí Modřanská polka. Kapelníci si ji opisovali. Jednou jsem dostal korespondenční lístek, abych jim tu polku dodal pro dechovou a smyčcovou hudbu.“ Na televizní obrazovce vzpomíná také Julius Kudrna, člen původní Vejvodovy kapely: „Pan Vejvoda byl náročnější šéf. Když při zkouškách před námi začal pochodovat, bylo to znamení, že je spokojený a půjdeme na panáka. Když si ale dal ruku na srdce, věděli jsme, že je zle, že domů jen tak nepůjdeme...“

O hezkou melodii projevilo zájem i nakladatelství Hoffmann vdova. Tam v roce 1934 vyšla už s textem Vaška Zemana a pod novým názvem Škoda lásky. Za onu nakladatelskou smlouvu dostal Jaromír Vejvoda pouhých 150 korun! A pak už se rozletěla do světa. Američané si ji přejmenovali na Beer Barrel Polka (Vyvalte sudy). Zpívali si ji američtí, britští i naši vojáci v krvavé tragédii druhé světové války. Však také vrchní velitel spojeneckých sil v Evropě Dwight Eisenhower na závěr úspěšných válečných operací veřejně prohlásil: „Jaromír Vejvoda je ten muž, který nám pomohl vyhrát druhou světovou válku.“ Ovšem

chytlavá melodie zněla i z úst vojáků německých, kteří ji překřtili na Rosamunde.

Potomci Jaromíra Vejvody s pečlivostí sobě vlastní zatím zjistili, že nahrávky Škoda lásky existují s 36 jinými texty v 15 jazycích světa a její melodie byla použita ve 136 filmech a televizních inscenacích. V jiné zemi by si takového umělce považovali - v poválečném Československu to bylo přesně naopak. Rodinný dům na Zbraslavi dostal komunál, kapela jako živnost byla zrušena. „Když se po válce jeho polka hrála téměř po celém světě, on musel jít dělat do fabriky!“ vzpomíná Josef Vejvoda.

Ano, je to nejmladší ze tří synů Jaromíra Vejvody. Nejstarší, který se jmenuje po tatínkovi, je projektantem. Prostřední Jiří je uznávaným architektem. A tak na muzikantskou tradici navazuje jen Josef. Tomu se v roce 1961 podařilo dostat na konzervatoř, když musel překonat mnoho překážek z „politických důvodů.“ Vzpomíná: „Tam mě naprosto ovládl jazz. Tam jsem také absolvoval vlastní jazzovou skladbou MOTUS. Pan ředitel Holzknecht mi tehdy osobně gratuloval. Jazz byl u tehdejších papalášů něco podezřelého. Myslím, že táta měl tak trochu strach, abych si tím nepohoršil... Když mě později slyšel hrát v rádiu, tak už byl klidnější.“ Ano, Josef Vejvoda je mezinárodně uznávaným jazzmanem. V závěru loňského roku to dokázal i při turné, kde s jeho Josef Vejvoda trio hrála černošská hvězda Benny Bailey.

Dali šanci naději

Jaromír Vejvoda zemřel v listopadu 1988 ve věku šestaosmdesáti let. Tři synové se rozhodli postarat se o tatínkův odkaz. V domě, kde vznikla Škoda lásky, obnovili restauraci a zřídili v ní stálou výstavu o otcově životě a díle. Každoročně v březnu pořádají koncert k tátovým narozeninám, v září mezinárodní festival malých dechových hudeb

Vejvodova Zbraslav. Tam je vrcholným číslem vystoupení orchestrů, které Josef Vejvoda založil v seskupení: Vejvodovy kapely a Salonního orchestru Josefa Vejvody.

Ten v posledních ročnících dirigovala i Monika Vejvodová - dcera Josefa Vejvody. V rodu má vlastně jako první vysokoškolské hudební vzdělání. Samozřejmě také tato reprezentantka v dokumentu vystoupila a s tatínkovou kapelou

hrála skladby svého dědečka. A jelikož se jí - už jako provdané Šterbákové minulý rok narodil syn Daniel, možná už vozí v kočárku dalšího pokračovatele slavné muzikantské tradice.

Věčně usměvavý Jaromír Vejvoda, jenž se prý na to vše dívá z muzikantského nebe, může mít radost.

MIROSLAV KŮTA
(převzato z Internetu)

Hudba J. Vejvoda - Slova V. Zeman

ŠKO - DA LÁ-SKY, _____ kte-rou jsem

to-bě da - la, _____ ty mé

o - či _____ dnes bych si vy-pla - ka - la. _____

Mo - je mlá - dí _____ u-prech - lo

tak ja - ko sen, _____ na vše-chno mi zby - la

je - nom _____ vsrd-ci mém vzpo-mín-ka jen. _____

F f C f F f C f F f C f F f C f F f C f

F f C f G e' C e' G e' C e' G e' C e' G e' C e'

G e' C e' G e' C e' G e' C e' G e' C e' F f C f F f C f

F f C f F f C f F f C f F f C f F f C f

F f C f B b D b F b D b C e' E e' G e' C e'

F f C f F f C f F f C f G e' C e' F f f f F

Jerry Jirák

Vás zve k poslechu
hudby z naší vlasti
na radiové stanici

1450 AM

v neděli v 9.00 am
a v úterý a ve čtvrtek
v 9.30 pm

NEW CZECH RADIO SCHEDULE

for the Cleveland Area

WERE 1300 AM

Saturdays 2.00 – 3.00 p.m.

Sundays 1.00 – 3.00 p.m.

Host Joe Kocáb

CZECH CATHOLIC UNION

5349 Dolloff Road, Cleveland,
Ohio 44127

**Fraternal Life
Insurance**

Since 1879

1-216-341-0444

Elsie T. Malec
Secretary-Treasurer
Mary Ann Mahoney
President

**Chicago
Representatives**

Loretta Moravec
1-708-484-3162
Dolores Jacklin
1-630-968-1292

VYDEJTE SE S NÁMI PO STOPÁCH HISTORIE

Barokní zámky na Moravě

Barokní sloh začal vytlačovat renesanci v Itálii v 16. století. Inspiroval se znovunastolením křesťanského mravního zákona. Baroko se odvrací od přírody, staví srdce a cit nad rozum. Stavby jsou jakoby zachyceny v pohybu, jsou plné napětí. Používá se bohatá fresková výzdoba, typická je výzdoba sochařská.

Většina barokních zámků vznikla přestavbou zámků renesančních. V případě **Slavkova u Brna** byla přestavba pojata velkoryse. Zahrnovala i barokní přestavbu celého města. Slavkovské panství s tvrzi zakoupil na začátku 16. století Oldřich z Kounic. Zmínky o tvrzi pocházejí už ze 13. století Oldřich ji podle tehdejších zvyklostí přestavěl na renesanční zámek.

Kounicové byli velmi tolerantní po náboženské stránce. Díky tomu byl Slavkov znám pestrostí náboženského vyznání jeho obyvatel, stal se útočištěm těch, co byli jinde pro víru pronásledováni. Kounicové sami se přikláněli k jednotě bratrské. Díky přistěhovalcům Slavkov v 16. století vzkvétal.

Oldřichův syn Lev Vilém shromáždil mnoho obrazů, soch a jiných uměleckých předmětů, které tvoří základ proslulé kounicovské sbírky. Vilémův syn Dominik začal s barokní přestavbou ke konci 17. století, úplně dokončen byl zámek až v r. 1752, výzdoba byla hotová o 15 let později.

Zámek Slavkov u Brna

Nejproslulejší událost v dějinách Slavkova je tzv. bitva tří císařů. Bitva byla svedena 2. prosince 1805 francouzskými vojsky vedenými císařem Napoleonem proti rakouským vojskům císaře Františka I. a ruským vojskům cara Alexandra I.

Císař Napoleon nemohl prý před bitvou usnout, nervózně procházel ležením a klábosil s vojáky. Sám ale uznal, že nevyspalý bitvu nevyhraje a přinutil se ulehnout. Měl zvláštní sen, který po probuzení vyprávěl pobočnickům. Viděl zářící slunce osvětlující jeho tvář. Jakmile to dovypověděl, pronesl prorocky: „Zářící se ráno slunce, vyhraje.“ Ráno před bitvou se z mlhy vyhoupllo slunce a krvavá záře zalila císařovu postavu. Napoleon se s chutí vrhl do bitvy. Slavkovské slunce opravdu věštilo vítězství a Napoleon se po celou bitvu usmíval a jeho vojsko zvítězilo.

Zámecký kostel v Jaroměřicích nad Rokytnou

V případě zámku **Jaroměřice nad Rokytnou** platí podobný scénář - první zmínky o tvrzi jsou už ze 13. století. V 16. století byla tvrz renesančně přestavěna na zámek. Zaslouhou Jana Adama z Questenberka se staly Jaroměřice jednou z největších a nejmonumentálnějších barokních staveb v Evropě. Součástí zámeckého areálu je kostel sv. Markéty a

zámecký park se sochami z období vrcholného baroka a protékající říčkou Rokytou.

Ve východní části bočního křídla vzniklo zámecké divadlo, taneční a hudební sál. Kapelníkem zámecké kaple byl F.V. Míča, který složil operu O původu Jaroměřic na Moravě. Uvedení této opery bylo prvním provedením české opery u nás. Inspirací mu byla lidová pověst o založení města.

Po smrti Jana Adama rušný kulturní život v Jaroměřicích utichl. Na někdejší hudební tradici dnes navazují známé letní koncerty tzv. Helfertova léta, pojmenované po universitním profesoru, který se zabýval průzkumem hudebního významu Jaroměřic.

Zámek Vranov nad Dyjí

Hrad **Vranov** je poprvé připomínán v r. 1100 jako součást systému opevnění chránícího Moravu proti Rakousům. Renesanční podobu získal koncem 16. století. Během třicetileté války byl zničen, a tak v 2. polovině 17. století vznikl zámek barokního vzhledu. Na místě hradního paláce ve výšce 80 m nad hladinou Dyje vyrostlo trojkřídlé honosné sídlo s přilehlým sálem předků, na severním výběžku vznikla rodová kaple Nejsvětější Trojice. V okolí zámku se rozkládá anglický park založený koncem 18. století. Ve zvláštních místnostech jsou instalovány ukázky proslulé vranovské kameniny.

Život na zámku v období baroka

Život na zámku v období baroka byl plný lesku, zábavy a slavností. Oslavovaly se narozeniny a jmeniny šlechtických příslušníků rodu, slavily se církevní svátky, oslavovaly se dynastické svátky panovnického rodu, vypalovaly se ohňostroje. Také návštěva významného hosta byla příležitostí k oslavě stejně tak, jako úspěšný hon.

Nedílnou součástí oslav byla velká tabule s mnoha chody. Protože naše lesy oplývaly zvěří, převahu jídel na slavnostních tabulích tvořila zvěřina, ale na bohatých stolech nechyběly ani pochoutky ze vzdálených jižních zemí. Skladba a úprava jídel předkládaná hostům vypovídala o gurmánském jazyčku a nápaditosti majitele panství. Ctižádost šlechty bylo získat na své panství výborného kuchaře a zmocnit se celé řady receptů na vybrané lahůdky. Účastníci hostin se pak cítili polichoceni krásnou úpravou tabule a celou škálou nabízených chodů a pochoutek.

Šlechtična z konce 17. století

Jestliže v období humanismu bylo častou ctižádostí šlechtice se stát učenem, v období baroka se ideálem stal lesk dvora francouzského krále Ludví-

ka XIV. „krále slunce“ a vzorem se stal dvořan francouzského typu, který byl duchaplný, měl vtip, šarm, krásně tančil, dobře jezdil na koni, znal výpady v šermu, ovládal několik jazyků, uměl hrát divadlo a na zámku dokázal za všech okolností oslnit a pobavit vybranou společností.

Zámecká společnost se zajímala o umění, zbožňovala plesy, naslouchala ráda hudbě, zúčastňovala se ráda honů i divadelních představení, dokonce v některých zámcích šlechta sama divadlo aktivně provozovala. Vždyť nakonec jako divadlo probíhaly i zkoušky dospělosti mladých šlechticů. Na divadelní scéně se mladý šlechtic učil bez ostychu vystupovat, duchaplně hovořit, ovládat se, improvizovat, navazovat kontakt s publikem, intrikovat, vítězit v lásce, získávat obdiv i sympatie publika.

Na zámcích byly v oblíbě kulečnickové hry, biliár. V období baroka téměř na každém zámku v Čechách a na Moravě byl biliárový pokoj, často vedle jídelny nebo kuřáckého salonu pánů. Vždy byl však biliárový pokoj umístěn v reprezentačním křídle zámku.

Úroveň vzdělání

Zatím co mladí šlechtici odcházeli na zkušenou a za studiem do světa, zůstávaly slečny doma. Šlechticům se dostávalo výuky ve dvorské courtoisii, ve společenském tanci, ve hře na hudební nástroj a v ovládání francouzštiny, němčiny a italštiny a docela nic v češtině. Velice se kladl důraz na výchovu náboženskou. Ženy zůstaly ve svých náboženských představách konzervativnější a závislejší na tradici více než muži. Z barokních kostelů a zámků odnášely si české ženy v 17. a v 18. století vzory a podněty pro obohacení svého duchovního a citového života, inspiraci pro svoji tvořivost uměleckou, pro své výšivky a pro výzdobu svých domácností.

České prostředí v 17. a začátkem 18. století neposkytovalo ženám dostatek podnětů a příležitostí, aby se uplatnily a vynikly v oboru literárním a uměleckém mimo svoji rodinu, anebo aby vynikly mimofárně na poli politickém. Přispívaly k tomu i názory tehdejší vyšší společnosti k tvůrčí práci, ať už šlo o díla

umělecká či literární - i když tvorbu těchto děl šlechta finančně podporovala a uměleckými díly se také s vytříbeným vkusem obklopovala - avšak takovou vlastní tvůrčí uměleckou činnost považovala za nevhodnou pro šlechtický stav.

Doplňky šlechticů v baroku

Ve spisku profesora Cornova, kde jsou zaznamenány jeho postřehy z cesty po Moravě a Čechách, se dočteme, že zdejší „ženy všeobecně nepostrádají talentu, nají přirozené nadání, to však je zřídka pěstěno. Šlechtickým dámám dostává se zčásti přepjaté výchovy a jsou tudíž nezbytně afektované. Jsou mezi nimi dámy, které mají schopnost zralého úsudku, jsou velmi sečtělé a mají dobrý rozum, jenž sahá až do oblasti učení...“

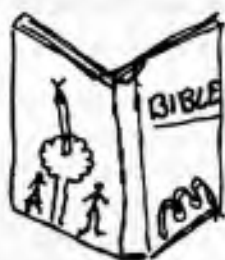
Vpád osvícenství do českého prostředí, jež se zprvu nesměle ohlašovalo v padesátých letech 18. století, aby o dvacet let nabylo značné šíře a pronikavosti, zasáhlo zřetelně i českou šlechtickou společnost. Šlechtické knihovny se zaplňují spisy anglického, francouzského a německého osvícenství, nové poznatky pronikají do společenské konverzace a diskuze o vědě, umění a politice, vzrůstá zájem o věci veřejné, což se dotýká i dam. Bylo to inspirující a hlubší myšlenkové prostředí než poskytovaly dřívější šlechtické společnosti, v nichž měly převahu tanec, taneční hudba a lehká, bezobsažná konverzace, po případě i flirt. Na rozdíl od francouzských salonů však české salony druhé poloviny 18. století zůstaly rozhodně ovládnuty muži.

Alena Kovářiková, Česká republika

MLADÝM

Milý Bože, dostala jsem
úplně novou bibli
a fakt je v ní svoje
jméno!

Iva Lenka

MILÝ BOŽE DĚDA ŘÍKÁ
ŽE KDYŽ BYL MALÝ
TY UŽ JSI BYL TADY.
KOLIK JE TI
VLASTNĚ LET?

DANIEL

Milý Bože,
proč nikdy
nejsi
v televizi?

Michal

Bože chci
bych x10 900
let jako ten
v té bibli.

Kryštof

News in Brief

Up to 27 U.S. bishops could retire this year for age reasons

As many as 27 U.S. bishops could retire in 2002 because they are at or beyond the retirement age of 75. Church law says that at age 75 a bishop "is requested to present his resignation" to the pope. The pope may refuse it or delay accepting it, and Pope John Paul II often keeps bishops active beyond their 75th birthday. Cardinal Anthony J. Bevilacqua of Philadelphia, who turned 78 last June, is the oldest of all the currently active cardinals, archbishops and bishops in the United States and one of 10 who are still active after the age of 75. Another American cardinal is among the 17 active U.S. bishops who will celebrate their 75th birthday in 2002. He is Cardinal Edmund C. Szoka, president of the Pontifical Commission for Vatican City State since 1997, who turns 75 Sept. 14.

Three U.S. bishops resign from Food for the Poor board

Three U.S. bishops have resigned from the board of Food for the Poor and another has urged priests in his archdiocese not to raise funds for the organization, which collects millions of dollars yearly for anti-hunger projects in the Caribbean and Latin America. Several of the bishops cited lack of church oversight of the nonprofit organization and lack of control as to how funds are used. Robin G. Mahfood, Food for the Poor president, said the bishops resigned after the majority of the board of directors refused to make changes that would have put the organization directly under the control of the Miami Archdiocese. The changes "would seriously limit our scope and mission" as an international charity, Mahfood told Catholic News Service in written answers to questions.

One bishop, who resigned, Auxiliary Bishop Thomas G. Wenski of Miami, told CNS that "we were window dressing, not a governing board." He said that having bishops on the board lent Catholic credibility to the organization "without letting us have the clout behind that responsibility."

Sister Lucia denies rumors tying Fatima message to Sept 11 attacks

Carmelite Sister Lucia dos Santos, the only surviving Fatima visionary, denied she has had new visions related to the Sept. 11 terrorist attacks and denied that the Vatican had published only part of the so-called "third secret of Fatima." Archbishop Tarcisio Bertone, secretary of the Congregation for the Doctrine of the Faith, issued a signed report Dec. 20 on a meeting he had with the 94-year-old Portuguese nun in November. Sister Lucia also signed the report. Earlier in December the archbishop had told a Portuguese Catholic radio station he felt compelled to seek Sister Lucia's clarifications because Catholics devoted to Our Lady of Fatima have been "disturbed and confused" by false rumors regarding the Fatima message and the Sept. 11 terrorist attacks in the United States. *The Observer January 11, 2002*

The Patriarch's Gift

With the blessing of the Russian Orthodox Patriarch Alexei II, a small group of Russian Orthodox young women traveled from Moscow to Rome to sing for Pope John Paul II in his private chapel on New Year's Day. The world press generally ignored this event but it is clearly of great importance, and will have profound consequences for the future of the Church. In a world where the Christian faith is ever more margina-

lized, efforts to heal the "Great Schism" of 1054, take on every greater urgency. The healing of the wound of schism continues to be the chief focus of this last stage of the Pope's pontificate. That is why the Pope has been traveling in recent years to many countries where Orthodox believers are in the majority: Greece, Romania, Ukraine, Kazakhstan, because he wishes to show his pastoral concern for these Christians, and to invite them to work with him to find a way to reunion. With this New Year's concert, the Russian Patriarch has shown that he, too, is capable of making dramatic and poetic gestures on behalf of better understanding between Christians. Alexei's message seems dear. He is saying to Pope John Paul and to the Catholic Church that he respects and esteems the Roman See and the person who occupies it, and that he looks forward to closer relations with Rome. The fact that the Patriarch gave his blessing for the choir of 35 young girls not only to visit Rome but to be present in St Peter's Basilica during the Papal Mass on New Year's Day, and to sing some of the hymns, is significant. A certain "communion of faith" between the Russian Orthodox young people and the Roman Catholic Pope was already occurring on January 1 in Rome. "Tour singing, dear young ladies, was very pleasing to my ears, and in a certain way harmonized with the images and colors of this *Redemptoris Mater* Chapel, decorated with an ecumenical spirit inspired by the oriental tradition," the Pope said, speaking in Russian. "I appreciate Russian liturgical music very much, and I always feel myself to be very close to your culture, especially your religious culture. Russian culture, art, literature and music are all realities impregnated with a profound spirituality which elevates the mind and the heart towards God and fills both mind and heart with benevolence and compassion for one's neighbor."

From Inside the Vatican, January 2002.

Paths of Glory and Tribulations

As we survey the early history of Bohemia we realize that relatively little documented information is available about the Slavic people inhabiting its territory between the second half of the 7th century and the first half of the 8th century. Historians describe this period as the times of numerous westward invasions of the Turko – Mongolian tribes arriving from central Asia. These aggressive nomads referred to as Avars (after the leading tribe) established an empire, the Kaganate, under the rule of Kagan Bayan during the latter part of the 6th century. They advanced through the south Russian steppes and eastern Galicia into what is today southern Poland and Germany and into the lower Danubian region. Their nomadic society could not fully develop the stock-breeding economy in the small Carpathian basin. They had to rely on other economic resources available to them, namely exploitation of the subjugated Slavic population and forays into neighboring regions. These plundering raids into the Byzantine territories enjoyed the support, sometimes voluntary, sometimes enforced, of the Slavic warriors. In the early 7th century, Byzantium mounted a brief but forceful counter-offensive. Even though this counter – attack ultimately failed, the Avar Kaganate experienced inner conflicts and rebellions by the enslaved population, which led to its crushing defeat at the Byzantine Capital Constantinople.

During more peaceful times the Slavic society experienced an unprecedented social and economic development, particularly in southern Moravia. Several waves of Slavic settlers had arrived from the Danubian basin in Moravia and Bohemia at that time. They acquired valuable knowledge of many technical devices in the former Roman provinces. The simple early Slavic culture, according to archeological sources, gave way to more sophisticated home crafts, walled defense posts, and inhabited areas were gradually enlarged to include the hilly regions. Some of these settlements became non-agrarian. In the late 8th century the first settlements of specialist manufacturers, such as iron founders and blacksmiths were set up. The development of the Slavic aristocracy is confirmed by the finds of equestrian items richly decorated with Byzantine and Hellenic motifs crafted at south Moravian walled town of Mikulčice. At this time the political systems of the antique world were fading away in Central Europe. The Avar

Kaganate had ceased to be dangerous and the significance of the Slavic population was growing. At the same time Franconia experienced the growth of the Carolingian dynasty, which succeeded in gaining favors of the Roman popes who until then sought support in Byzantium. Under Charlemagne (768-814) Franconia forcibly annexed the Germanic tribes settled in Central Europe. The Kaganate was overthrown in 796 when Kagan's fortified residence, located in the Tisza basin, was captured.

The overthrow of Avar rule impacted upon the political development of the neighboring Slavic population which came into closer contact with Frankish civilization and by the elimination of the nomadic blockade of the Danubian basin, a gate was open to the Mediterranean world. However, contacts with the western powers often took the form of armed conflicts. Frankish sources referred to the local Slavic population collectively, as Bohemani. In order to be spared destructive military invasions, the Bohemani began to pay annual levies.

The contacts of the Bohemian and Moravian Slavs with the western world transcended, however, the military and political spheres. The first Bavarian priests brought Christianity to Pannonia after the defeat of the Avars. The Slavic aristocracy began to imitate the Frankish nobility by adopting their swords and fashionable decorations. Territories farther away from the Carpathian basin, and Bohemia in particular, enclosed within the walls of its border mountains, were divided into smaller principalities. In Moravia, on the other hand, which was more open to the Danubian basin, power was gradually centralized, the tribal institutions suppressed and a nucleus of a state organization established. Evidence of these profound political changes can be seen in the presence of many Slavic leaders and envoys in Frankfurt in autumn of 822 where they arrived with gifts to pay homage to the Frankish King Louis the Pious (814-840) making their first historically recorded appearance there. Frankish annals of 830 refer to Prince Mojmir who enlarged his principality in the region north of the Danube in southern and central Moravia by expelling Pribina, the ruler of Nitra, located in south-western Slovakia. The event marked the final stage in the process of creating the first state formation in the territory of the western Slavs, commonly referred to as

“Great Moravia.” Interestingly enough, until the middle of the 9th century, there is no mention of either Moravia or Moravians in written records. Yet the archeological excavations near today's village of Mikulčice provide conclusive evidence of extensive development of Moravian society at that time. The Mikulčice site reveals the foundations of large manmade fortification built on a large island between two branches of the Morava River, which formed a natural water obstacle. This fort was accessible only by drawbridges. The sheer size of this stronghold leads us to infer that this was the residence of the Moravian princes. Apart from the one located at Mikulčice, there are many other walled sites scattered throughout the former Moravian principality, such as those in Staré Zámky, Rajhrad, Pohansko and Hradisko near Znojmo. These walled sites fulfilled several functions - they were not only defense posts in time of danger, but also centers of crafts as well as marketplaces. Some of them were built at junctions of trade routes and frequently functioned as administrative centers headed by magnates and judges who represented the upper class of the society. There is ample evidence of social stratification and perhaps the beginning of feudal relations in the Moravian society. A similar phenomenon has been discovered in southwestern Slovakia near Piešťany. As mentioned earlier, the first Christian missionaries arrived in Moravia from Bavaria, ordered by Charlemagne and organized by the Bavarian episcopate after the overthrow of the Avar Kaganate. The Frankish rulers considered the dissemination of Christianity and construction of religious institutions in the conquered territories as their religious duty. They also understood that these institutions presented the most affective means of their empire.

Afraid of Frankish attacks, fourteen Bohemian dukes agreed to be baptized with their retainers in Regensburg in 845, thus recognizing the supremacy of Louis the German.

Prince Mojmir I. (830-846), who seized the eastern province of Nitra after driving out its ruler Pribina is credited by historians to be the founder of the Great Moravian Empire (Říše Velkomoravská). He was undoubtedly a faithful ally of the Franks. After his death a rebellion of Moravian magnates who rejected the Frankish dominance was quashed by king Louis the German. Louis

installed Mojmir's nephew Rastislav as Moravian prince.

Prince Rastislav (846-870), to the disappointment of Louis, acted quite independently from the very beginning of his rule, trying to extricate Moravia from the Frankish influence and ally his realm with Byzantium. This led to a large military expedition, led by Louis, against the Moravians. Louis's army plundered a large part of the Moravian territory, but failed to conquer Rastislav's well fortified stronghold. Rastislav, on the contrary, chased the Franks with his army and destroyed several Frankish territories beyond the Danube, thus asserting his strength. The independence of the Moravian Prince became a major obstacle to Frankish ambitions for power.

By the early 860's Rastislav proved his ability to withstand military attacks from East Franconia. He ceased to pay annual tributes to the Empire and recognized no obligations towards the Franks. Yet Moravia was still under the authority of the Bishop of Passau to whom all priests acting in the country were subordinated. Moravia was therefore permanently exposed to strong cultural and political influence from Franconia and was at least partly administrated from abroad. The Moravian Prince was clearly aware that without the establishment of a Moravian diocese, independent of the Frankish Episcopate, his state would never be fully independent, and that he had to achieve the consecration of a Bishop only for Moravia to exercise church authority in his country in line with his interests. It was only in this way that Rastislav could win international recognition as a sovereign ruler, regarded as an equal member of the family of Christian rulers.

Sometime in the early 860's he turned to the Pope in Rome with a request to set up a diocese in Moravia and appoint a bishop for it. The request, however, was turned down. After his request had been rejected by Rome he decided to contact Byzantium, the other center of the Christian world. Around the year 862, Rastislav dispatched envoys to Constantinople, asking the Emperor and Patriarch to send Slavonic speaking missionaries and a bishop to his country. The Byzantine Emperor considered himself Christ's deputy on earth and disseminating Christianity was therefore his sacred duty. At the same time he realized that it was a very effective instrument for spreading Byzantine cultural and political influence. Two outstanding men were selected to head the mission. They were Constantine the Philosopher (later known under his assumed monastic name Cyril) and his elder brother Met-

hodium. The former was regarded as one of the leading intellectuals of his time, while the latter proved an able administrator before he entered the monastery. Both were monks but only Constantine had been ordained priest. The mission's task was to investigate the extent to which Christianity had been disseminated in Moravia, take over its church administration, and to find able disciples among the local youths and prepare them for a clerical career. Accompanied by the Moravian envoys the two brothers, natives of Salonica in Macedonia, reached Moravia where Prince Rastislav received them at his indestructible fortress. On the hill overlooking Mikulčice, a basilica with a nave and two aisles was built in about the middle of the 9th century. The Byzantine mission did not enjoy its privileged position in Moravia too long. Louis the German was unwilling to come to terms with Moravia's independence and planned another major military expedition against Rastislav who was taken by surprise and besieged at a walled site called "Dowina," perhaps today's Devín near Bratislava. Seeing no possibility of an escape, Rastislav surrendered to the Frankish king, vowed loyalty to him and handed over as many hostages as the latter requested.

In spite of his temporary defeat, Rastislav was not deterred from his plan to retain the Byzantine mission in Moravia. He had to allow the return of the previously expelled Bavarian priests so that two groups of clergy thus remained in his realm, each having its own superiors, and each refusing to recognize the authority of the other.

The mission of Cyril and Methodius in Great Moravia went down in history, particularly thanks to its cultural achievements, notably the creation of Slavonic literature and the introduction of Slavonic as the language of the liturgy. Constantine the Philosopher created a special alphabet. (Glagolica, after some modifications known as Cyrillic Alphabet) already in Byzantium. He also translated the *apvakos*, or selected texts from the Gospels and Epistles read aloud during the Mass. Consequently the Byzantine mission brought these selected texts in a beautiful rich language using cultivated Greek rhetoric. The translations must have earned the missionaries immense popularity in Moravia.

Meanwhile Rastislav was unwilling to come to terms with his defeat of 864, but was acting very cautiously. He learned that his interference in Franconia's internal struggles would not strengthen his independence and therefore he focused on having his independence recognized by ecclesiasti-

The arrival of Saints Constantine and Methodius in Moravia.

cal and political means. Toward that purpose Rastislav became an ally of the son and successor of his one time enemy Pribina, namely the ruler of the Balaton principality, Kocel. Prince Kocel offered hospitality for a few months to Constantine and Methodius who were leaving Moravia for Byzantium after more than three years of intense activity with their disciples whom they wished to be ordained priests. When they arrived in Venice on their way to Constantinople they learned that the Emperor Michael III. was killed in the coup and that their teacher and friend, the Patriarch Photius was banished into exile. At the same time they received a letter from Pope Nicholas I. summoning them to Rome to present an account of their Moravian mission. Before the brothers reached Rome, Pope Nicholas I. died. Under his pontificate an open schism developed between the western and eastern churches. The new Pope, Hadrian II., adopted a more favorable attitude towards Constantinople. The two brothers received a warm reception and almost triumphal welcome for bringing the remains of St. Clement, the 4th Roman bishop, which Constantine had discovered in Kherson, the place of St. Clement's martyrdom. Pope Hadrian approved of Constantine's activities and ordered the ordination of Methodius and some of Constantine's disciples. Constantine, gravely ill in late 868 entered one of the local Greek monasteries, assumed the monastic name Cyril and died at the age of only 42 on 14 February 869.

Tony Jandáček

*Photo on back page:
Archeological finds of the walled site in Mikulčice from the 8th and 9th centuries. Silver cross pendant with the crucified Christ dressed in tunic.*

